This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

VIII. C/104 Cis. pol. 646

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
LIBRARIES
THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
1817

ILIRSKI SLOVENCI.

Ljubov k svojemu, rodnomu .... jest nastojaščij ključ' k istinnomu prosvěščeniju, věrnomu samousověršenstvovaniju, istočnik živni živoj, plodonosnoj, samostojateljnoj, svojeobraznoj svojevrěmennoj, svojestikijnoj, vsestoronnoj, polnoj, věčnojunoj.

J. Bodjansky.

605
605
27

NARODNE
PĚSNI ILIRSKE,

KOJE SE PĚVAJU

PO

ŠTAJERSKOJ, KRANJSKOJ, KORUŠKOJ I
ZAPADNOJ STRANI UGÀRSKE.

GYMNASIUM IN BRÜNN
Lehrerbibliothek
Učitelská knihovna
GYMNASIUM V BRNĚ

SKUPIO I NA SVĚT

IZDAO

STANKO VRAZ.

RAZDĚLAK I.

Wo man singt, da lass Dich fröhlich nieder,
Böse Menschen haben keine Lieder.

Sprichwort.

U ZAGREBU.

K. P. ILIR. NAR. TISKARNA DRA. LJUDEVITA GAJA.

1839.

PG
1910
.V97

GL
3992445
SOSLA
9-23-86

UČENOMU

GOSPODINU

VUKU STEFANOVIĆU KARADŽIĆU,

Sàrbljinu Jadraninu,

mudroljubja i krasnih umětnostih doktoru, učenih družstvah: Petrogradskoga voljnoga ljubitelja ruske slovesnosti, Krakovskoga, Türingsko-sasonskoga za iztraživanje otačbinske starine; kr. götingskoga i Moskovskoga historie i starine ruske članu dopisatelju i pr. i pr.

ovu knjigu

u znak harnosti za ugodne nauke,

koje prima čitanjem njegovih narodnih dělah,

posvetjuje

Stanko Jozipović Vraz,
Slovenac Cerovčanin.

PREDGOVOR.

POZNATA je medjusobna màrzost, koja se tečajem nesrětnih vrěmenah kao ljuta guja u raznih slavjanskih plemenih unjedri, te mnogo jednorodne kàrvi posisa. Nu odakle ovaj jed, ova màrzost? Od nikuda, već od nepoznanja ili kriva poznanja svoje srodne bratje. Slavjani bo càrpaše věsti o ostalih svojih jednoplemenikah po sve iz knjigah ili od nevěštih ili zlobnih inostranacah spisanih, koji natàrpaše svoja děla samimi basnami i Bogu màrzkimi porugami, za poniziti Slavjane u oči čitajućega světa.

Već su odavna razboritie glave naroda našeg spoznale, da za izkorenit slavjansku neslogu, nevalja srodnu bratju na krive naočare tudjinacah gledati, nego narodni njihov život iztraživati, i polag pravoga ih značaja razsudjivati. Na putu svojega iztraživanja srětoše naravno najprie narodne pěsni, budući da su one (tako rekuć) na povàršju na-

ovako vapie: »Šta Vi... Slavjani, koji prebivate na plodonosnih brěžinah Save i Drave i drugih městih? Obdělavate li vi mukom zamuknuti polja vaša? Gonite li vi bez pěsamah na pašu stada vaša? Zar bez pěsamah sprovadjate danke života? Nalazilo bi se bez dvojmbe i kod vas pěsamah, nu neima koi bi ih tražio.« Istina, g. Čelakowski, prava istina! Mile naše sestre na Muri, gornjoj Dravi, i gornjoj Savi (o tima bo je govor) pěvale su, i sveudilj jošter pěvaju il plěvile, il žito žele, ili tarle, ili prele, ili stada pasle, il vodu ili travu nosile. Ne zamněva samo zavičaj njihov od ranoga jutra do màrkle noći od slovenskih veselih pěsamah, dapače oživljuju one š njimi s jedne strane gradove i varoši Horvatske, a s druge opominjaju nevěrne brěgove Blatnoga jezera na davno minule věke. — Nu, žalibože, ne rodi se čověk, koi bi ove iz duše izlazeće glasove prikupljao, uredjivao i světu sačuvao bio. Hleptile su slovenske učene glave, nimalo nemareć za priproste pěsni naroda svoga, po tudjih perivojih za tudjim voćem, i càrpile iz gàrčkih, latinskih i drugih tudjih izvorah, te gorko žalile izginutje starodavnih někojih klasičnih pěsamah vičući na muhamedansko surovost Omara, i glupost i nepomnju někojih samostanskih pisarah. A drugi uznoseći predivni ures *Rukopisa Kralodworskoga* jadikovaše, što su někoji komadi u njem

Ljubov k svojemu, rodnomu .... jest nastojaščij ključ' k istinnomu prosvěščeniju, věrnomu samousověrščenstvovaniju, istočnik živni živoj, plodonosnoj, samostojateljnoj, svojeobraznoj svojevrěmennoj, svojestikijnoj, vsestoronnoj, polnoj, věčnojunoj.

J. Bodjansky.

605
605
27

NARODNE
PĚSNI ILIRSKE,

KOJE SE PĚVAJU

PO

ŠTAJERSKOJ, KRANJSKOJ, KORUŠKOJ I
ZAPADNOJ STRANI UGARSKE.

GYMNASIUM IN BRÜNN
Lehrerbibliothek
Učiteská knihovna
GYMNASIUM V BRNĚ

SKUPIO I NA SVĚT

IZDAO

STANKO VRAZ.

RAZDĚLAK I.

Wo man singt, da lass Dich fröhlich nieder,
Böse Menschen haben keine Lieder.

U ZAGREBU.

K. P. ILIR. NAR. TISKARNA DRA. LJUDEVITA GAJA.

1839.

biraoci ne prelaziše granice Kranjske, i kao dělo samoga diletantizma ostà trud njihov ponajviše u rukopisih, i tako občenoj potrěboći neodgovori. Svestranoj ovoj potrěboći težio je pàrvi zadovoljiti Poljak *Milan Korytko*. On došavši god. 1837 u Ljubljanu prigàrli cělom dušom taj poso, zato upravi na Krajnce proglàs jedan (vid. *Ilirisches Blatt* Nr. 23. 1838), u kojem on obeća, da će sve blago na narodnom polju sakupiti. Njemu izručiše i gg. *Smole*, *Rudež*, *Dr. Prešern*, *Kastelic* i *Ravnikar* svoje rukopise. Nu vatrenoga toga mladića preteče nemila smàrt (Sěčnja 1839). Iz několiko meni od njegove sbirke priobćenih pěsamah razabrah, da se on, neznajući narav naréčja gornjoilirskoga i njegovih mnogobrojnih različnostih u proizgovaranju réčih, kojega znanje ne samo iztraživanje od više godinah, nego i znanje ostalih naréčjah slavjanskih iziskuje, zavesti dade od někojih nepozvanih pomoćnikah. Ima bo rukopis njegov mnogo krivih (njemu za narodne podmetnutih) pěsnih, — a od ostalih su mnoge izkrivljene, i izopačene polag posebnih načelah, po sve prikrojene polag kojekakvih pravilah jednostranih slovničarah. Na koliko je u ostalom Korytko u svom poslu uspěo, šta li se je iz njegovih pisamah sbilo, neznam. *) — Na toliko se za-

*) Baš prie nedělju danah dospi nam u ruke jedna knjižica pod imenom: «*Slovenske pésmi krajnskiga naroda, sve-*

GL
3992445
SOSLA
9-23-86

UČENOMU

GOSPODINU

VUKU STEFANOVIĆU KARADŽIĆU,

Sàrbljinu Jadraninu,

mudroljubja i krasnih umětnostih doktoru, učenih družstvah: Petrogradskoga voljnoga ljubitelja ruske slovesnosti, Krakovskoga, Türingsko-sasonskoga za iztraživanje otačbinske starine; kr. götingskoga i Moskovskoga historie i starine ruske članu dopisatelju i pr. i pr.

ovu knjigu

u znak harnosti za ugodne nauke,

koje prima čitanjem njegovih narodnih dělah,

posvetjuje

Stanko Jozipović Vraz,
Slovenac Cerovčanin.

je nam poznato, ozbiljski neprihvati sabiranja duševnoga narodnog blaga. Samo dvě koruške

tiskano je *l*, premda se polag našega znanja *nigdi u gornjoj Ilirii tako neizgovara*, nego ili *a*, ili *o*, il *u*, ili *v* ili *w* (bia, bio, biu, biv, biw), koje *w* glasi kao engl. *w* u rěćih: *will, wear, was*.

Ni měrilo (metrum) nečini nam se posve pravično. — Narodne baladę gornjoilirske sastoje iz samih verzih od četiri, redko kad od pet stopah — *jambih*, koji se po volji pěvaoca s *anapesti* měnjaju. Nu u ovoj knjizi u baladi «*Majerca*» (str. 103) čita se:

Stoji, stoji běli grad,
Notri sta shlahten gospod.
Shlahtna gospa.
Mlada sta obedva.

A malo niže:

Majérca je shlu plenice prat,
Pustila sinzhika v běli pristavici.

Isto se to kazati može i od komadah: *Povodnji mòž* (str. 79.), *Desetnica* (str. 82.), *Kraljeva vmorjena* (str. 94.), *od Rimske grofinje* (str. 100.), *Marjetica* (str. 109.) Po tome se očevidno vidi, da sabiratelj prepisujući ove pěsni nije ih pěvati, nego kazivati čuo. Nu oni, koji pěsni kazuju, nisu (što već i Vuk napominja) ljudi, na koje bi se sabiratelj naslanjati mogo: oni bo pěsni kazuju, kako im na jezik dodju, gdě naprotiv oni, koji ih pěvaju, vodjeni od metra, koi uvěk s napěvom jednakim korakom teče, niti rěčce suviše dometnuti nemogu. Bez naměre: uvrědjat gospodina *Blaznika*, dolažemo mimogred ovdě želju, da bi se on o sadašnjem stanju i teženju slavjanske literature bolje uputit izvolio, te pri izdavanju dělah, koja se Slavjanstva *in genere* tiču, i žahtěvanju sadašnjeg, staru jednostranost màrzećeg vrěmena slavj. zadovoljit nastojao. Mi scěnimo, da i u Krajnskoj, gdě jošte u svih stališah toliko narodna ponosa i trězne ljubavi za uzvišenje Slavjanštine vlada, kroz zdrave reforme nemože ni najmanje sgubiti. A mimo toga

pěsni, u Čelakowskoga I. knjizi narodnih slavjanskih pěsamah (Slowanské národnj pjsně) naštampane, bile su dosada poznate učenomu světu. Pěsni u knjigama: *Posvetne pesmi med Slovenskim narodom na Stajarskem (v Radgoni* 1827*)* i *Pesme po Koroškim ino Štajerskim znane (V Celovci* 1833) nemogu se medju narodne brojiti *). Eto na krat-

uvěrit ga možemo, da si tim načinom pohvalu mnogobrojnih inoslavjanskih kupacah, južnih i sěvernih, pribavio bude. Nu čemu toliko rěči? G. *Blaznik* bo se o tome najlaglje pri izdanju drugoga svezka obavěštit može..

*) Izmedju pěsamah opomenute knjige: *Posvetne pésmi* etc. koju je pomnjivi pučki slovenski spisatelj pr. g. *Petar Dainko* izdao, nahodi se jedna jedina narodna, i to 114: «*Nesréčni turski snóboki,*» nu i ta je već (tako rekuć) bez *oprave narodne.* Šafarik o cěni ove knjige ovako sudi: *Posvetne pesmi med Slov. nar. na Štaj.* itd. wlastně nikoli původně národnj, ale od wydawatele a snad i ginych básnikůw pro národ složené, na mnoze jalowé pjsně s přjdawkem pohadek a g. (Časop. m. česk. 1833 II. s. 169). Vidi i Čelakowskoga sud *Krajnske Zhbelice* (Časop. m. česk. 1832 IV. s. 444). Izmedju 200 priklopljenih zagonetakah ima ponajviše narodnih. To se isto kazati može od 33. pěsme koja se pod naslovom: *Lavdon pod Belim Gradom* u knjizi Achazelnovoj: *Pesme po Štaj. ino Koróšk. itd. znane*, nalazi.» Gsau to ledagaké, galowé a bezchutné čmaraniny něgakého poluučeného tkadlce a ginych žákůw p. *Achacle*, nikoli národnj pjsně, kteréž ale pan wydawatel do neba welebj, osupiw se při tom na zpěwy wlastné národnj, kteréž prý sám pekelni čert skrze swé pomocnjky na swět wychrlel a mezi lidi gak kaukol mezi pšenici, rozsil.... Slowencům jest powinnost tuto neočekawanau pohanu gegich národnjho básnictwj a tudiž i národu brzo, a sice negpřjslušněgi sebranjm a wydánjm dobrých ná-

kom historie o sabiranju dragocěnoga blaga od duševnoga života ilirskih Slovenacah iliti Ilirah, prebivajućih u Štajerskoj, Krajnskoj, Koruškoj i zapadnoj strani Ugàrske; iz koje se lahko razviděti može, da za razagnanje starih predsudah o tih predělih, za slogu i ljubav sveilirsku u tom ogledu nijedan još javni korak učinjen nije.

Za skinuti bratji s očiuh onu staru koprenu; za iztrěbiti tudje lažljive věsti; za razvedrit istinu; za podkrěpit narodnu ljubav; za dovodit jednoplemenost gornje i dolnje bratje; za priložiti barem kamenčak k slozi sveilirskoj, odlučio sam, da sastavim jedno zàrcalo, u kojem će polag mogućnosti sakupljene biti sve zrake narodnoga života gornjih Ilirah. U obavljenju težkoga ovoga děla pomaže me: 1) Znanje jezika onih predělah, koje kao ključ do sàrca naroda vodi. 2) Dugovrěmeno obćenje s gornjimi Ilirima. — Čitanjem drugih narodnih pěsamah slavjanskih počeo sam već god 1833. sabirati po mojem zavičaju (màlom' Štajeru) iz ustih mladjih ljudih narodne pěsni zajedno s napěvi, a iz ustih stariih pověstice, poslovice, jedra priměčja i ostale stvari, koje se na

rodnjch pjsnj, gakowéž se u nich gistotně nalézagj, s obogjho swesti (Šaf. časopis' m. českého 1833 str. 451.)» Takov sud proiznese učeni Šafarik vàrhu ove knjige, nu sa svim time se je ona već po drugi put tiskala, znamenje da je g. *Ahacel* svoju svàrhu postigo.

narodni život pretežu. God. 1834 i 1837 po Krajnskoj i Koruškoj, a god. 1838 po zapadnjoj Ugàrskoj putujući nastojah sbirku moju s novim cvětjem umnožati, u čem mi někoja gospoda domorodci pripravnimi rukami priskočiše. Zatim stadoh nakupljeno blago razrěšivat i uredjivati. — I tako nakon toga posla evo Ti, ljubezni štioče, pàrvoga děla od pěsamah, za kojim će (ako Bog i sréća dade) i ostalo slěditi.

Za da polag mogućnosti odgovorim zadaći mojoj, odabrah si načelo: narisati obraz naše bratje Slovenacah tako, kakav jest: predstaviti stvari u prirodjenoj njihovoj ili naravnoj opravi, bez ikakva umětna bělila ili rumenila, t. j. bez da išto silom vrěmena izopačeno polěpšam, n. pr. da u pěsnih i koju tudjinsku reč izostavim, da takovu s pravom slovenskom nadoknadim itd.

Znam da se za naše vrěme, gdě se za narodni zavět predkovah sa toliko razjarenih nepriateljah boriti imamo, gdě se dakle ono Tacitovo: »*sine ira et studio*» višeputah prekàršiti mora, — savàršeno takovo dělo sastavit nemože; nu opet uvěriti mogu obćinstvo slavjansko, da će moje knjige sadàržavati čisto gradivo, od kojega će ma koi naslědnik moj slobodno i u miru věrni i podpuni obraz od narodnoga duševnoga života Ilirskih Slovenacah sagraditi moći; i tako dakle prinosim slobodnim sàrcem ove plodove truda

mojega u sveti hram matere Slavie, gdě već *Kiršej Danilov, Saharov, Snegirev, Čerteljev, Maksimović*; *Vuk, Kačić; Kollár, Čelakowski, Waclaw z Oleska, Wojcicki i ost.* svoja děla položiše.

Znam, da bi trěbalo, za neodsudit ih prenaglo, da potanko ovdi izvedem cěli tečaj nesrětnih vrěmenah, kojim gornji Iliri izvàrženi biahu; čudio bi se tada ljubezni čitatelj, kako je moguće bilo, da su naša bratja pod udarci hude srěće i jednu samo rěčcu ilirsku zadàržati, kud li više, da su čitave knjige narodnih svojih pěsamah u pameti sačuvati mogli; znam da bi trěbalo, za cěnit ih pristojno, da o načinu ovih pěsamah, i o savezu, u kojem one s pěsmami svojih srodnikah i inostranih susědah stoje, jednom rěčju: da o naravi njihovoj govorim: nu, buduć mi prostora nestalo, odlažem ova na prikladnie město. Za olakšati ipak razumljenje stvari dolnjoilirskomu štiocu, kako polag mogućnosti i ostalim slavjanskim štiocem, scěnim, da je neobhodno potrěbno, da redom navedem někoje gornjoilirske samo- i suglasnike s uzporedjenjem, kako oni književno-ilirskim i ostalim slavjanskim samo- i suglasnikom odgovaraju. — Rěčnik od neobičniih rěčih pridat će se tek drugomu razdělku.

Gornjo-ilirski (pučki).	Dolnjo-ilirski (književno).	Ruski.	Poljski.	Češki.
e, è: den, kratek, *Št. Ug.* [1]) . .	*a*: dan, kratak .	*e, o,*	*e, ie*	*e*
i: sim, pevic, *Kr.*	*a*: jesam, pěvac,	*e, o,*	*e, ie*	*e*
': ven'č, Krajn'c, *Kr.*	*a*: věnac, Krajnac	*e, o,*	*e, ie*	*e*
é: lépo, mésto, *Št. Kr.*	*ě* (*ie*): lěpo, městо	*ě*	*ia, ie, io*	*ě, j, (i)*
ej: bejli, vejnec, *Št. Kr. Ug.* . .	*ě* (*ie*): běli, věnac	*ě*	*ia, ie, io*	*ě, j.* (*i*)
e: lepò, belò *Kr.*	*ě* (*ie*): lěpo, bělo	*ě*	*ia, ie, io*	*ě, j, (i)*
ie: bíewi (bíeli), cviet, *Kor.* . .	*ě* (*ie*): běli cvět	*ě*	*ia, ie. io*	*ě, j, (i)*
i: bíži, sídi, *Štaj.*	*ě* (*ie*): běži, sědi	*ě*	*ia, ie, io*	*ě, j, (i)*
ie: svíeti (sanctus) *tiežki Ug.*	*e*: sveti, težki . .	*ä*	*ią, ię*	*a*
i: lídi, písti, gíbi *Št.*	*u*: ljudi, pusti, gubi	*u*	*u*	*a, i*
o: bélo, roko, (accus.) *) . .	*u*: bělu, ruku .	*uju* adj. *u* subs.	*ą* adj. *ę* subs.	*au* adj. *u* subs.
ó: róka, minóti, *)	*u*: ruka, minuti	*u*	*ę, ą*	*u, au*
ó: z bélóm, rokóm, (instr.) *Kr.* . .	*om*: bělom, rukom.	*oju, oj*	*ą*	*uu*
oj: z bélojm, rokojm, (instr.) *Št. Kor.*	*om*: bělom, rukom.	*oju, oj*	*ą*	*au*
ov: z bejlovm, rokovm, (ins.) *Ug.*	*om*: bělom, rukom.	*oju, oj*	*ą*	*au*
oa: droaga, moati *Ug.* u Večislavcih žel. varm.	*a*: draga, mati .	*o, a*	*o, a*	*a*

[1]) *Št.* značì Štajerski, *Kr.*: Krajnski, *Kor.*: Koruški, *Ug.*: Ugàrski; a *): Štajerski, Krajnski, Koruški, Ugàrski.

Gornjo-ilirski (pučki).	Dolnjo-ilirski (književno).	Ruski.	Poljski.	Češki.
ou: Boug, goura, *Ug*	*o*: Bog, gora . .	*o*	*o*, *ó*	*o*, *û*
ou: dougo, žouto *Kr.*	*u*: dugo, žuto .	*ol*, *l*	*l*, *ł* .	*l*
u: pun, vuk, *Št.*	*u*: pun, vuk . .	*ol*, *l*	*l*. *ł*,	*l*
ü: čüti, strüna, *Št*	*u*: čuti, struna .	*u*	*u*	*u*
y: my*d*va (*vъi*), vy *Kr.*, *Kor.*	*i*: mi*d*va, v*i* . .	*y*	*y*	*y*
y: grad*y*, zlat*y*, *Št.*, souz*y* *Kr.*	*e*: grad*e*, suz*e* .	*y*	*y*	*y*
d, *j*: me*d* (inter) me*j*a, ro*j*eni *)	*dj*: me*dj*u, me*dj*a, ro*dj*eni	*žd*	*dz*	*z*
g: günak, günec, *Ug*.	*j*: *j*unak, *j*unac .	*j*	*j* (?)	*g* (*j*)
j: pra*j*, da*j* naš*ij*, *Ug*. . . .	*h*: pra*h*, du*h*, naš*ih*	*h*	*h*	*ch* (*h*)
ć: sréća, već *)	*ć*: sréća, već . .	*šč*	*šč*	*št'*, *c*
ć: saći, dećwa, *Kor.*	*k*: svaki, děkla	—	—	—
k: sviekli, *Ug*. .	*t*: svetli	*t*	*t*, *c*	*t*
n: ta*n*, k na*n*., *Št. Kor.* . . .	*m*: ta*m*o, k na*m*	*m*	*m*	*m*
v: *v*óza, *v*oča, *v*učiti *Št*. . . .	— uza, otac, učiti	—	—	*v* prosto
w: *w*ože (laglje) bi*w*a *Kr.*, *Kor.*	*l*: *l*aglje, bi*l*a. .	*l*	*ł*	*l*
w: cé*w*, pisa*w*, bi*w*, *Kor.* . .	o: cěo, pisao, bio	*l*	*ł*	*l*
z: *z* toboj, ze-zvati *)	*s*: *s* tobom, *s*a-zvati	*s*	*z*	*s*

Evo ti i osobita načina, kojim se u Marborskom kotaru Štajerske prip. glagolj *bóm, bóš, bó (budem, budeš, bude)* itd. pokratjuje, kada se po njem čini buduće vrěme (futurum) kojega god glavnog glagolja. Kao naime Poljaci svoj *jestem*, jesteś, *jest*, jesteśmy, jesteście, *są* pokratjuju u — *m*, — ś, — śmy, ście, —; te ga, kada minulo vrěme (perfectum) hoće da čine, vežu s pričastjem (participium) ili s kojom god drugom rěčju, — tako i Slovenci město svojega *bóm, bóš, bó; bóva (bóvé) bóta (boté); bómo, bóte, bódó*, metju pokratjena: — *m*, — *š*, *de; va (vé), ta (té); mo, te, dó*, — te kao enklitikon ili iza pričastja ili koje druge rěči postavljaju. *Jám knigo kupio*, ne znači dakle ono isto, što Poljsko: *Jam księgę* kupił (*emi librum*), nego: *Ja będę księgę* kupił (*emam librum*). U Celjskom kotaru kaže se město *bóm, bóš*, itd. takojer *óm, óš* itd. (vid. pěsmu »Sirote str. 135«).

Na svàrsi ovih rěčih zahvaljujem svoj gospodi domorodcem, koji su me u sabiranju i izdanju ove knjige gradivom podpomogli, moleći ihda mi i u naprědak svoje prijateljske ruke neuztegnu. Uzdajuć bo se na njihovu pomoć poduzeh ovo mučno dělo, dobro uputjen, da takova děla samo sjedinjenimi silami najblagovoljniih i najsposobniih muževah u narodu zadovoljnost občinstva steći, i na onaj se stupanj savàršenstva uzdići mogu, na kojem će kadra biti: pravi zna-

čaj naroda našega sa svimi zrakami izraziti, tmaste strane od značaja svojih jednoplemenikah razvedriti, i tim priznanje í poštovanje svih izobraženih pribaviti. Ova da obavim, moja je najtoplia požuda i teženje, nu podpuno savàršenje zavisi od pomoći domorodne učene bratje!

U Ilovcih na Malom Štajeru d. 15. svibnja 1839.

St. V.

Dobrovoljnima Slovencu!

Le to je tretja stran ſlovenskih narodſih péſmi, ki ſim jih jes v okolizah Shtajerskih she l. 1833 sebirati sazhel, potlej pa ſhe k temu po Krajnski, Koróſhki in sahodni Vógèrski péſhize hodé jih nékaj ſám pribral, nékaj pa she nabranih od piſmo-uzhenih Slovenzov sa isdanje dobil. Bilo bi jih sizer vezh, de bi mi vſi oni le po eno dali, ki só mi jih obilno obezhali. Kjer pa ſó mi jih nemogli vkup spraviti, sakaj eden ſi je kmetijo, drugi jarem volov kupil, itd. sa zheſar voljo ſe prê vſaki more starati, ne pak sa prasnimi pofvetnimi ſlovenskimi poſli gledat. Proſim Te, ljubesnivi dobrov. Slovenec, sprizhaj me s tim, zhe ſe Ti ova moja sbirka preſlaba vidila bóde, ter mi s Tvojimi dobrovoljnimi prineſki *(Beiträgen)* drugi ino tretji svesik pomnoshit ino podpolniti dobrotno pomori. Proſim Te tudi, nesaméri mi, de neſim kjèr kjer bi mogel, péſmiz na lépſhi sgladil, poſtavim: vſe tuje ali pokvarene beſéde isrinil, temozh jih v oni opravi puſtil, v kteri ſó ſe mi pred ozhi ſtavile. Jes ſim to ſtoril, sakaj

de ſim bil to dolshen ſtoriti iſtini, kero térjate od takſhnih knig historia ino ethnografia, s tim vezh, ki ſim bravſhi ruſke, zheſke, poljſke in ilirſke, po Sèrbskim ino Dalmatinskim itd. sebrane, péſmi vidil, de ſó jih sberazhi vſe idiotisme i provinzialisme jim pustili.

Dobro vém, ljubi ſlovenski priatelj, de ſe Ti nebóſh zhudil, ko bóſh saglednil te pésmi v enim oblazhili, v kakvim ſhe nobena slov. knishiza ſhtampana ni, t. j. de bóſh vidil jo v ilirſkim pravopiſi *(Orthographie)* kjer je postavljeno:

c	naméſto	ſtariga	z,		
s	»	»	ſ,		
z	»	»	s,		
č	»	»	zh,	Dainkoviga	ч
š	»	»	ſh,	»	ȣ
ž	»	»	sh,	»	x,

sakaj jes vém, de tudi Ti s shalostnim ſèrzam gledajozh pravopiſne raspèrtije hlepeniſh sa vpelanjem sdraviga, spametniga in ſtalniga *(haltbaren)* pravopiſa v naſhih gornjih krajah; vém, de ſi tudi Ti bral módre beſéde preſlavniga *Shafarika*, ki tèrdi, de je ilirſki pravopiſ, v kerim se je ſhtampal *Kačić*, *Vukotinović* ino drugi, v kerim ſe ſhtampaju *novine ilirske* ino *Danica ilirska*, ne ſamo narlépſhi ino narpèrvejſhi od vſih ſlovenskih *(slavisch)* temozh od vſih Europejskih pravopiſov; — bral si, pravim, módre beséde, s kterimi perporózhuje, de bi ſe vſi jushni Sloveni *(Südslaven)* v ta imeniti pravopiſ sjedi-

nili *). Sa to ſe mi vidi nepotrébno od tega s Tobo dolshe beſédo ſhiriti; Tvoj biſtri um ino Tvoje dobrovoljno ſèrze slovensko mene bres tega she dèrshita sa sprizhaniga.

Drugo je praſhanje, sakaj ſim jes, rojen ino odrejen med Shtajerskimi Slovenzi, predgovor v viſhji ilirskim narézhji ali dialekti, ki ſe sa naſhih danov spet omlajuje, piſal? She pred nékoliko létami previshan *(überzeugt)*, de je vſe piſanje v ſlovenskim *(wendisch)*, kar nije sa prosti polk, ampak sa isobrashene odlózheno, nizhemérno délo; piſal ſim ta predgovor, ki nije sa prost temozh sa isobrasheni ſvét Slovenstva odlózhen, v lépim ino bogatim narézhji ilirſkim, ki v njem she klaſizhnih knig obilno slosheno je; v onim narézhji, ki od vſih Slovenov pod imenom narljuboglaſnejſhi *(wohlklingendste)* ino narbogatejſhi narézhja ſlovenſkiga (*slavisch*) posnan ino ſhtiman je, — v onem narézhji, ki obezha tudi nam ono prirodno duſhevno (*geistige*) hrano, kero mi v naſhim proſtim ſlovenskim narézhji zavoljo manjkanja piſzov (*Schriftsteller*) in bravzov nemamo, neti nikol s tega sroka meti nemremo; — ono prirodno hrano, rezhem, ktero mi v tujim duſhevnim ſa-

*) Wir haben schon früher diese organische Orthographie des Dr. Ludwig Gaj (in der Zeitschrift des böhm. Mus.) erwähnt, wo wir uns dahin erklärten, dass sie die einfachste und richtigste unter allen slavischen lateinischer Schrift, sey, und wir setzen hinzu, dass sie in Hinsicht auf Einfachheit und Richtigkeit nicht in ganz Europa ihres Gleichen findet u. s. w. *Schafarik Ost u. West* 1839, *Beil. Nr.* 25.

dovji sastónj ishemo. To só sroki ki só mene vodili pri vkup noshenju ino isdanju le te knige. Snam dobro, de zhe nísim Te, od zhesar sim Te htél, previshal; nije timu rézh, ktero jes pred Tvojim bistrim umam branim, temozh moj slabi glas kriv, sakaj Tebi, ljubi slovenski priatelj, priporózhujem slishati mogózhne glase *Shafarika* od kteriga uzheni svét pravi: »Man weiss nicht, was man an ihm mehr bewundern soll, ob den Menschen, oder den Patrioten oder den Gelehrten*)«; ki jih je on v zhasopisima: *museum českého* ino *Ost und West* (Prag, Redakt. *R. Glaser*) ino v knigi »Ein Wort an Iliriens hochherzige Töchter, vom Grafen *Janko Drašković*, **)« podignil; ino Ti bósh previshan, mene, zhe ne pred bistrim Tvojim umam, véndar pred dobrovoljnim slovenskim sèrzam Tvojim sa sprizhaniga dèrshal; te obèrnil vedro, bistro oko k jugu na bogato polje prelépe ino preshlahtne narodne poesie, kakorshne v enaki obilnosti ino v enakim zvéti noben narod nema, k jugu v Dubrovazhke (*Ragusanisch*) vèrte mile ino slavne literature ilirske ino tam s obilno prirodno hrano krépil Tvojo vedro glavo, veselil Tvoje shlahtno slovensko sèrze. Tam se zheva, zhe Bog ino frézha dà, spet viditi. Do tega zhasa ostani s Bogom!

J. Z.

*) Žurnal minist. dla prosvěščenija St. Petersburg 1837, Juli S. 146 und die folg.

**) Agram 1838 bei Hirschfeld, Laibach bei Paternolli, Grätz bei Damian et Sorge Pr. 24 kr.

DAVORIE.

Po přemožénj Awarůw a podrobenj windických Slowanůw wladě mohutných Frankůw tratj se děginy služebného poddanstwa w blesku hrdinských činůw gegich pánůw, gimiž tito w bogjch swých na ugmu přemnohých okolnjch národůw se proslawili.

Šafarik. Starož. slav. čl. VI.

ŠTAJERSKE.

Marko ino Turki.

(Iz okolice Radgonske.)

Stoji na poli béli grad,
Po gradi špranjga Marko mlad.
On pa ma eno sestrico
Za svojo lübo küharco.
Türčini só pèrjahali,
Z konjičov dol zeskakali.
Sestrica njim je proti šla,
Bélo róko podavala.
Jim piti, jesti nosila,
Da se je miza trosila.
Türčini só se nahranili,
Za rajtingo só pitali. —
Jaz vam nedelam rajtinge,
Naj vam jó dela Marko mlad.
Al Marko sédi v kamrici,
No brüsi svétlo sablico.
Sabla dvanajset centov mà,
Je z zlatom, srébrom okovana.

Je z zlatom, srebrom okovana,
No z kačjim jezikom obžgana.
— — — — — —
— — — — — — —
Ej devet Türkom glave proč,
Ej devet Türkom noge proč.

Mladi Marko.

(*Iz Viša na Pesnici.*)

Stojí stojí en skalen grad —
En skalen grad tega Marka mlad.
Po poli Türki jahajo,
Po mladem Marki barajo.
Ej hajla hajla Lenčica,
Jel ti Marka maš domà? —
Že ne včeraj, že ne gnes,
Že ne céli tjeden vès. —
Ej hajla hajla Lenčica!
Pèrnesi piti, jesti gor.
Pèrnesi jesti Lenčica,
Kaj de se miza žvujgnila. —
Pèrnesla jesti Lenčica,
Kaj se je miza žvujgnila.
Türki só jeli no pili,
Ki só se opïjanili.

Da só se opijanili,
Za rajt'ngo só pogervali.
Jaz pa nevém rajt'nge delat,
Naj vam jo dela Marko mlad,
Naj vam jo dela Marko mlad,
Ki je v svetli kamerci. —
Marko je v svetli kamerci,
No brüsi si svetlo sablico.
Z žutim je mèdom mèdena,
No s kačjim giftom giftana;
Na Türke je zpominjena.
Marko je prišâ fort domò,
No ž njimi napraviâ rajtingo.
Dvanajstem je vèrgâ glavo proč,
Trinajsti se je pod mizo skriâ.
On pa ga lépo je prosiâ:
Püsti ti mene živega,
Živega no zdravega. —
Če te pistím jaz živega,
Tè nepistím te zdravega.
Odsekam ti pravo rokò,
Odlomim ti levo nogò;
Na konjiča te posadim,
Te jahâ bóš pod Béligrad,
No praviâ, kaj je Marko mlad.

Kralj Matjaš pred peklom.

Stoji mi pole šüroko,
Po poli steza vglajena.
Po stezi pride kral Matjaš
No se močno hüdo dèrži.
Njega pa sreje pótnik star,
Pótnik star — sam véčni Bog.
Pa kaj je tebi, kral Matjaš,
Kaj se ti tak hüdo dèržiš? —
Bog vam plati na pitanje!
Kaj se jaz nebi hüdo dèržâ!
Ki že meni za dugo lét
Moja lüba mèrtva leži —
Moja lüba mèrtva leži,
No düša joj v pekli gori.
Oj nikaj, nikaj kral Matjaš;
Le idi ti na senjem lép,
Si küpi žute góslice,
No pred peklom zaigraj.
Da bóš igrâ minote trí,
De tebe pitâ šatan vrag:
»Čüješ ti igèrc kral Matjaš,
Kàj pa bóm ti za plačo dâ?«
Ti pa mu odgovor daj,
Ka bóš si plačo sam jemâ.
Kral Matjaš gre na senjem lép,
No si küpi žute góslice.

Te on ide pred pekel,
No pred peklom zaigra.
Da je že igrâ minote tri,
Ga je pitâ šatan vrag:
Čüješ ti igèrc kral Matjaš!
Kaj pa bóm ti za plačo dâ?
Čüješ ti šatan peklenski kral!
Jaz bom si plačo sam jemâ,
On prime lübo za bélo rokò,
No jo pela z pekla žarečega.
Kak hitro jo pèrpela vün,
Tak hitro lüba preguči:
Nesréčen bódi pekel ti,
Ka bóš zdaj mogâ prazen bit!
Kak hitro lüba preguči,
Tak hitro nazaj v pekel zleti:
Nesréčen bódi jezik ti!
Ka nesi mogâ tiho bit.
Zdaj pa na véke goriâ bóš,
Zdaj pa na véke tèrpiâ bóš.

Turki v Limbuši.

Türski je baša v Limbuši;
Vojsko si zbira od vseh krajov.
Sam še nevê kam se podà;
On se obèrne v ravno polè —

On se obèrne v ravno polè,
V ravno polè, pod béli grad.
Po ravnem poli vojska gre,
Čüda da jo zemlja dèrži.
Meni pa se tèrdno zdi,
Ka je moj lübi naj napre.
Tak čèrni klobüčec ma,
Ravno kak ga moj lübi ma.
Za klobükom zelen püšlic ma,
Ravno kak ga moj lübi ma.

Baron Balon.

Baron Balon je mlad gospod,
On zbira si silno vojsko, —
On zbira si silno vojsko,
A sam neznà kam pojde ž njo
On se podà v ravno polè,
V ravno polè pod Béligrad.
Pod Bélimgradom vojska leži,
Čüda kaj zemla njo obdèrži.
Mladi Türčin v linjah stoji,
No si gleda v ravno polè:
Po ravnem poli vojska gre,
Pred vojskoj ide mladi Balon:

Balon baron mladi gospod!
Pa kaj si prišâ? kaj stojiš?
Al si ti prišâ zajcov lovit?
Al si ti prišâ mene častit? —
Nesem jaz prišâ zajcov lovit,
Al sem jaz prišâ tebe častit:
Z čèrnim bóm pünfrom te kadiâ,
Z žarečimi krüglami pa škropiâ. —
Cesarski štüki dünkajo,
No Béligrad raznašajo.
Cesarski bombe mečejo,
Türki se z grada vlečejo.
Cesarske puške pokajo,
Türske se žene jokajo. —
Türske se žene jokajo,
Da si nevejo kam domo:
Jočte se, al se nejočte vi;
Cesar zdaj Béligrad dobi.
Cesarov je biâ, cesarov bó,
Béligrad še cesarov bó.

Laudon.

(*Iz kotara Celjskoga.*)

Ej stojaj, stojaj Béligrad!
Za gradom teče èrdeča kri —
Za gradom teče èrdeča kri,
De b' gnala mlinske kamne tri.

Tam Laudon vojvoda stoji,
Kèrvavi meč v rókah dèrži;
On hoče meti Béligrad,
In tursko vojsko dokončat.

Ošaben Turk se mu smejí,
In Laudonu tak govori:
Si prišô mene ti častit,
Al prišô zajce si lovit? —

Nepridem jès zajce lovit,
Al prišô sem tebe častit:
Z svinčanim kuglam te škropiô
In z čèrnim punfram bóm kadiô.

Cesarske puške pókajo,
Se turske gospe jokajo;
Cesarski bombe mečejo,
Se Turki z grada vlečejo.

Glej tak mogóčen Laudon je
Premagaô vse sovražnikę;
In dokler Béligrad stoji,
Naj slava Laudona slovi.

KRANJSKE.

Marko.

Stoji silna skala, beli grad,
Notri se zhaja Marko mlad,
In mlada Alenčica,
Lepa turska devojčica.
Sta zjutraj zgodaj vstajala,
Veselo se zprehajala, —
Šla sta na ganke visoke,
Odperat line široke.
Tako Alenka govori:
»Gosta megla po polj' leži —
No kaj je to? kako je to?
Kaj, Marko, kol iz tega bo?«
Tako je rekû Marko mlad:
»»Tam ni obene megle znat,
Le turski konji tak sopó,
Ki k meni v gostje zdaj gredó.
Ko Turki pridejo pod grad,
Na proti pojdi jim do vrat;
Ko pa po meni vprašajo,
Po tursko se obnašajo,
Odgovor jim tako le daj:

Doma ni mlad'ga Marka zdaj,
Ne bó ga tudi drevi še,
In jutro večer javeljne.««

Še só pod grad prijezdili,
Samó odperat vidili.
Z desnico jih sprejemala,
Z levico jih objemala:
»No, dobro jutro, Turki vi,
Pri domu mlad'ga Marka ni.
Nebó ga drevi tudi še,
In jutro večer javeljne.«

K rumeni miz' jih posadi,
Dovolj' da vina in jedi;
Hiti orožje jim pobrat,
Ga nese v hram sedemnajst krat.
Tam Turkam je napivala.
Si v nedrije ga zlivala.
Si sablo brusi Marko mlad,
De se potrese svitli grad.
Tako en Turek govori:
»Koga na vèrhu tak gromi?
Gotovo Marko je doma,
Na brusu svitlo sablo mà.«

Tako Alenka govori:
»Zdaj mlad'ga Marka doma ni,
Ne bó ga tudi drevi še,
In jutro večer javeljne.

Tako le putice grebó,
Ko drobne jajčica nesó.« —

Turčine je vpijanila,
Si v nedrije ga zlivala.
Zdaj v hišo Marko pèrleti,
Iz nožnic sabla zazvoni. —
Turčine je posekaû vse,
En sam pod mizo skriva se:
Turčin tako zdaj govori:
Oj čakaj, čakaj Marko ti,
Oj čakaj, čakaj Marko mlad,
Ob glavo me nikar ne djat!
Me pusti živ'ga, zdraviga,
Te prosim jes junaškiga.
Od mene zvediû bode vsak,
Kakovi Marko je junak.«

Tako je rekû Marko mlad:
»Usmiljenje ti čem zkazat.
Jes hočem živ'ga te pustit,
Oj živ'mu pa ne zdrav'mu bit.«
Hiti ga zdaj zpod mize zleč,
Po svoje hoče mu postreč.
Polomiû mu je vse kosti,
Staknû mu potlej je oči.
Na bèrz'ga konj'ča ga je djaû,
Bandero svojo v roko daû —
Ga nesti caru turskimu.
Poročiû pa je biû njemu:

»Če se mu kaj do mene zdi,
Naj pride k meni sam v gosti; —
Se bova vkupej skusila,
Bo vidiû on, kaj Marko zna!«

Turčin se vzdigne in leti,
V Turčijo daleč prihiti,
Pri oknu turski car sèrčno
Zklicuje k sebi carinjo:
»Oh le sim, le sim carinja!
Vesela bo zdaj najina,
Gotovo zad ga peljejo.«

Turčin pod grad prijezdiû biû,
Se turski car je veseliû,
Ne vtegama ga je spraševaû:
»Al si pri Marku se gostvaû?«
Tako mu Turk odgovori:
»Te bile čudne so gosti!
Bil, car! pri Marku sim v gostéh
(Bi zlodju raji biû v pestéh):
Polomiû mi je vse kosti,
Stakniû mi potlej je oči,
Na bèrz'ga konj'ča me je djaû,
Bandero svojo v roke daû;
Poročíû je, če se ti zdí,
De pojdi k njemu sam v gosti,
Se bota vkupej skusila; —
Boš vidiû ti, kaj Marko zna.«

Ženitba Matjaša kralja.

Se kralj Matjaž oženiû je
Za Alenčico zaročiû je,
Prelepo mlado deklico,
Kraljico ljubo vogèrsko.
Zadosti malo pri nji spi,
Zadosti malo — tri noči.
Mu pošlejo četèrti dan:
»Na vojsko bèrž na mejo vstan'!
Na kraj oblasti dunejske
Dol na pokrajne vogèrske!« —
Pokliče bèrž Alenčico,
Proljubo k seb' kraljičico,
Ji tako pravi, govori:
»It morem bèrž se mi mudi,
Na kraj oblasti dunajske
Dol na pokrajne vogèrske.
Bóš noć ti dolgo časvala,
Otožnost te napadala,
Preštevaj zlate rómene,
Gradove varvaj zidane.
Na vèrt naj te nevodijo,
De Turki te nevhitajo.« —

Zajaše konja bèrziga,
Zadirja z grada beliga,

Na kraj oblasti dunajske,
Dol na pokrajne vogèrske.

Vojaki šotor stavijo,
Matjažu ga napravijo;
Ko pride, mu zaukajo,
De onkraj Turki slišijo.

Po neb' priplava tičica,
Neznana drobna pevčica.
Matjaž jo vgleda, ostèrmi,
Mu trikrat šotor obleti,
Na zlat'mu jab'ku obsedi,
Zažvèrgoli, zagostoli:
Na konj'ča, konj'ča, kralj Matjaž!
Kaj ptuje vpravke v čisli maš?
Dežele mériš druge vse,
Ne v skèrb' dežele sam svoje!
Lej tvoja ni še mérjena;
Kraljica ti je vplénjena,
Turčini so prijahali,
Alenčico ti vhitali.
Ji tako reče kralj Matjaž:
»Kaj meni zavérat imaš?
Ne skušaj ptica se z meno,
Jes imam puško risanco.« —
»Če skušam ptica se z tebo,
Život mi vzami in glavo.« —
Kralj plane na konjičica,
Na vejico ko ptičica;

Predrobno domu zadèrči
(Oblak po neb' tak ne bèrži)
Do svojga grada zidan'ga,
Do svojga doma béliga.

Hiti naprot mu družina,
Naj predaj grede mojškrica,
Vsi tèrnajo, zdihavajo,
Soùzice točjo, vekajo.
Kraljič pa pravi, govori:
„Nebojte se, družina vi!
Dans tretji dan gotovo bóm
Kraljico daû vam spet na dom.“ —

Po turšk' obleče se vsiga,
Ogèrne halo do petà,
Pripaše svétlo sabljico,
Na sablji vózo rudečo.
Pod halo skrije šmarni križ
Se nos' ko grom in blisk in piš;
Si zbere konj'ča iskriga,
Zasede Bélča bèrziga.

Zaškèrtne podk'va, zapraši,
De pes'k in ogènj se kadi,
Skos mejo doli vogèrsko
V Turčijo doli glóboko.

Turčije v srédi glóboke
Stoje tri lipe zelene;

Pod pèrvo konjče vstavijo,
Na raj se bèrhk' opravijo;
Pod drugo raj prodavajo:
Pod tretjo króglo rajajo.
Kraljič pri mizi rómeni
Tako jim pravi, govori:
»Po čim vi raje prodate?« —
Se turški baša zveseli,
Priazno pravi, govori:
»Jih je po zlatu rómen'mu,
Jih tud po zlatu bélimu;
Katér junak pa nam je kos,
Se tud brez plače naj obnos'.«

Kralj seže v aržet svileni,
Po zlat rudečo-rómeni:
Po mizi mu ga zatoči,
De po nji trikrat obleti.
Pred bašam turškim obleži.
Mu baša reče, govori:
»Ta zlat je kova znaniga,
Matjaža kralja samiga.«
Pa reče, pravi kralj Matjaž:
»Povém ti jó, nebóde laž,
Sim ob život Matjaža djaû,
Mu zlato čisto vse pobraû.
Pa grede si divojko zbrat,«
In reče gódcam zaigrat.
Si mlado zvolj' Alenčico,
Alenčico kraljičico;

Róčice si podajata,
Jo pèrvič króg zarajata:
Pokaže pèrsten zlat ji svoj;
Pak ona: »Druže dični moj!
Sim nadala se nužno te,
Lej! trape sitne me pestè.
Za mano vsi se slinijo,
Zdàj brade naj obrišejo.« —
Kraljič pa jame govoreč:
»Nič teže v sèrci mi ni več!
Še v drugo jo prirajava,
Prot konjču se zasučeva.
Pa urno bódem te pobraû,
Odzad na Bélča bóm te djaû,
Kdar sékaû bóm na desno stran,
Se dèrži ti na levo stran.« —

Jo vdrugo vkróg odplešeta,
Prot konjču se zasučeta,
Na bèrz'ga Bélča puhneta,
Prot Savi jo zaprašita.

Zdaj Turki se spogledajo,
Za njima v curki vderejo;
Že baša brado maže si,
Zasméja se, zagovori:
»Sim biû nekda pri njemu vjet;
Zdaj mojci h'tè mu glavo snet,
Alenčico pa meni dat,
K' jo mam tako prisèrčno rad.« —

V obojo kralj pa séka stran;
V obojo druza mika stran:
Po bliskovo mu sablja grè,
Za žnjico snopje stavka se.
Za kóscam trava vred leti,
Za njim po vèrsti Turk leži.
Pa Belče vdir, de prideta
Gor do kovača Vmazanca.
Matjaž mu reče: »Kaj ti dam?
De turški kuješ, si poznan:
Bèrž konj'ča zbosi, preobuj,
Naróbe podkov mu prekuj.« —

Turčin naróbe prekovaû;
Pa kralj z levico zlat dajaû,
Z desnico glavo proč mu djaû,
Do Save konj'ča zapektaû:
Se vdere va njo, rezgeta,
Vé dobro, kaj na hèrbti ma,
De nosi draga sebi dva:
Matjaža kralja slavniga,
In rešeno nevéstico,
Alenčico kraljičico.
Čez réko plava široko
Na blaž'no zemljo vogèrsko.

Matjaš v vózi turski.

O Matijaž, o Matijaž!
Lépa je króna ogèrska!
Trikrat je že na vojski biû,
Četèrtikrat je vlovljen biû,
U turško ječo vèržen biû.
Nótri ostaû je lét' in dan,
De ni vidiû bélga dne,
In sónca ne rómeniga.
On vidiû ni nič druziga,
Kokèr mlado Marjetico,
Turškiga cara mlajši hčer.
Ona je k njemu tekala,
In kratek čas mu delala.
Tak rekla je Marjetica:
»Ak hočeš me Matjaž uzet,
Čem réšit te iz vóze zle.«

Tako je rekû kralj Matjaž:
»»Letà nebó, nemore bit;
Doma imam svojo gospò,
Trikrat je lépši kakor ti,
Trikrat je mlajši kakor ti.
Doma mam brata mlajšiga,
Tega Matjaža ti čem dat,
Ak hočeš ga Marjetca vzet?««

»O véra, véra, kralj Matjaž!« —
»»O véra, véra, Marjetica,
Turškiga cara mlajši hči!«« —
»O čakaj, čakaj, kralj Matjaž!
De pride šent Marjetni dan,
Naprav'la bóm velkè gostí,
Bóm Turke vse vpijanila,
In mojga očeta stariga.
Potlej bóm vkradla ključe tri:
Pèrv'ga od konjske štalice,
Druz'ga od svitle kamrice,
In tretjiga od vóze zle.
Vùn z kamre vzela bóm zlata,
Žoûtga zlatà, bélga srebrà,
Kakor velika sva oba,
Iz štale bódem spelala,
Konjiče tri osedlala.«

Marjeta komej čakala
De pride šent Marjetni dan,
Naprav'la je velke gostì,
Je Turke vse vpijanila,
In očeta svojga stariga.
Potle je vkradla ključe tri,
In je spelala konjče tri.
Na enga je djala zlatà, —
Žoûtga zlatà, bélga srebrà.
Tì druga dva zasedita,
Ino prehitro dirjata. —

Kamer predeleč prideta
K en'mu kovaču starimu:
»Gori, gori, stari kovač!
Bóš služiû zdaj ti dobèr lon,
Bóš služiû lon, sto célih kron.
Pojdi nam konje prekovat:
Naprej obèrni krampeže,
Nazaj obèrni gladko kov.«

Na konje hitro sedeta,
Do Dónave bèrž dirjata.

Tako je rekû kralj Matjaž:
»Kaj bóde zdaj Marjetica,
Ak čez vodó nemoreva?« —

Zlat pèrsten vèrgla je v vodó
Sta srečno jo preplavala.
Za njima hitè Turki hudi:
»Nazaj, nazaj Marjetica,
Turskiga cara mlajši hči!«

Turki upraŝajo: »Kako
Preplavala sta Dónavo?« —
Marjetca pravi, govori:
»Kamne na vrat privežite,
Lahko vodó preplavate.« —
Kamne si só privezali,
Na vrat se vsi potopoli.

Prišla sta pred Matjažov grad.
Njegà gospa v okni stoji:
»Le sim, le sim, mladi Matjaž,
Mladi Matjaž, preljub moj svak!
Drugo ženo Matjaž pelja;
Trikrat je lépši kakor jes,
Trikrat je mlajši kakor jes.«

Matjaža só sprejemali,
Gèrdo Marjetco gledali.
Marjetca pravi, govori:
»Kaj hočem jes, kak hočem jes?
Naprej nevém, nazaj nesmém.« —
»»Le sim, le sim, mladi Matjaž,
Preljubljeni bratec moj!
Pèrpeljaû sim ti lépo gospo,
Turskiga carja mlajši hčer.«« —
Ta čas po farja pošlejo,
De jih kòj tamkej poroči.

Matjašova smèrt.

Stoji, stoji mésto bélo,
Celje lépo in veselo,
V Celji lipica zelena.
Tam je post'lja narejena,
Mehke pernice zrahljane,
Bélo ruhe só oprane,
In blazine in odeje
Só iz drage turške preje.
Tam leži pri bélim dnevi
Kralj Matjaž, bolnik kraljevi:
K lépi bóbnarci je laziû,
Dokler ga je bóbnar spaziû,
Ga obodû móž sèrditi,
De nebó več zdrav morbiti.
Vès obvezan, vès kèrvavi
Kralj Matjaž sestrici pravi:
»Rane mi poglej skeleče,
Al so čèrne, al rudeče.
Ak rudeče só,« ji reče,
»Naj kdo po vračnika teče,
De mi grenko smèrt odvèrne!
Če so moje rane čèrne,
Sestra! več nebó mi bolje,
Pošlji mi po sveto ólje.«

»Oh, do sèrca só skopane,
Čèrne, bratec, tvoje rane!
Vedno, kralj, sim te svarila,
Ne lotit se žen, prosila:
»Sèrčne rane žene ptuje.«

Kralj Matjaž tak beséduje:
»Tol'ko Bog daj zdravja meni,
De bóm v vás šoû k lépi ženi!

Te beséde še ni zrekû,
Pot mèrtvaški je pritekû.
Zazvoni po Celji célim,
S petimi v zvoniki bélim
Pèr Šempetru so zvonili.

Bóbnar biû je pri kosili.
Mlada bóbnarca ga praša:
»Kdo je vmèrû, de se razglaša
Glas zvonov po Celji célim,
V Petrovim zvoniki bélim —
De zvonov petero poje?«

»Vém kdo vmèrû je, sèrce moje!
Preden prišle stare léta,
Kralj Matjaž je šoû iz svéta;
T'mu pojó zvonovi naši.«

Bóbnarca tako se vstraši,
De ji žlica z róke pade.

Bóbnar praša žene mlade:
»Kaj t' je padla z róke žlica?
Al je ujc biû, al sin strica?
Je mèrlič biû žlahte tvoje?« —

»Ni mèrlič biû žlahte moje,
Ni biû ujc, ni sin biû strica;
Mi je padla z róke žlica,
Ker sva skupej se učila,
Ino v cèrkev skup hodila.

Bóbnarju se jeza vname,
V róko ojstèr nož uzame,
In zabode svojo ženo,
Mlado ženo nepošteno.

Ko je ženo svojo vmoriû,
Tako k hlapcu je govoriû:
»Hitro, hitro hlapèc zvésti!
Dalj nesmém ostati v mésti,
Obsedlaj bèrž dva konjiča
Tako hitra ko dva tiča,
Enga za te, enga za me,
Vèrzi torbico čez rame,
In béživa pri ti priči,
De me nedobijo briči.«

Hlapèc pravi ino reče:
»To mi v glavo iti neče,
Béžat z doma zavolj žene,
Zavolj žene nepoštene!«

Alenčica Gregičova sestra.

Leži, leži stežičica
In ta pelja sréd Turškiga,
Kar vidi daleč mi oko,
V Turčijo nótri glóboko
Po nji pritekû je enkrat
Turškiga cara sluga mlad.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Stoji na prag' Alenčica:
Gregičova sestričica.
»No, sluga mladi! kam pa greš?
Al meni kaj povédat véš?
Kaj dobriga, kaj hudiga
Od mojga Gregca ljubiga.«
Bogme da! — de je ta, de veljá,

Odgovor tak ji sluga da,
Mlad sluga cara turškiga:
»Od Gregca mi nič znanga ni,
Od njega se negovori:
Zagledû ga jes nisèm sam,
Pa sdaj ga tudi nepoznam.
Bogme da! — de je ta, de veljá.«

Tak rekla je Alenčica,
Sestrica svojga Gregica,
»Brat moj je vsak'mu Turku kòs,
Do pet pa doûgo halo nos',
Obilno rož na nji se vid',
In ze svilo je vès obvit.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Ko britva sablo ma ojstró,
Jn kakor sónce vso svitló,
Po srédi kača ji leži,
Na koncu ogènj z nje gorí,
Je v kačjim strupu kaljena,
Med Turke je namerjena.
Bogme da! — de je ta, de veljá.«

»Rudečo kapo má na glav',
Za kapo je tri pera djaû,
Žerjavove so pera té!
Jn sluga zdaj tako pové:
»Od Turkov biû enak je vbit,
Tvoj Gregic znaû bi tisti bit!
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Zdaj kaj stori Alenčica,
Sestrica svojga Gregica?
Berž teče gori v kamrico,
Obleče doùgo halico,
Je doùga, doùga do petá,
Vsa taka, kakor Gregčova.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Jn vzame sablico ojstro;
In kako sonce tak svitlo:
Po srédi kača ji leži,
Na koncu ogènj ji gori,
Je v kačjim strupu kaljena,
Na Turke je namerjena.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Rudečo kapo na se dé,
Na kapi pera tri stojé.
Žerjavove so pera to,
Vse je, ko je pri Gregcu blo, —
In teče v štalico takrat
Si bèrz'ga konjča obsedlat.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Na paûce se nasłonila,
Na konjča bèrzno pèrhnila.
Ko tica daleč zdaj fèrči,
Kjer šotor turški mi stoji,
O Gregčova sestričica,
Junaškiga si sèrčica!
Bogme da! — de je ta, de veljá.

V šotorje dirja, dirja v skok,
Turčine séka vse okróg, —
Li tol'ko jih za njo leži,
Ko snopja za ženjicami;
Al drobne trave zpod kosà,
Ko Bog nam dobro lét'no dá.
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Pri okni turški car stoji,
Ino tako le govori:
»Hudobe turške, vé, gèrdé!
Nič drujga ni vas ko lažé, —
Vi prav'te: »Gregca vbili smo!«
Sam vidim delat ga strašno.
Bogme da! — de je ta, de veljà.

V šotorje dirja, dirja v skok,
In Turke séka vse okróg,
De tolko jih za njo leži
Ko snopja tamkej za ženci,
Al drobne trave zpod kosá,
Ko Bog nam dobro lét'no dá.«
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Zdaj kaj stori Alenčica,
Sestrica svojga Gregica?
Junaško bližej cara gré,
Pokaže čèrni kiti dvé,
Dva lépa béla cuzika:
»Má take tvoja carinja?«
Bogme da! — de je ta, de veljá.

Ribniška Alenčica.

Stoji, stoji mi Ribnica,
Na srédi je dolinica;
V nji pa je lépa kamrica,
Je v kamrici Alenčica,
Katera prelepo teče
Pretanke riže žlaraste.

Prišoû je Turek hud po njo,
Potèrkaû je na kamrico:
»Odpri Alenčica bèrzno!«
Alenčica pa prav' takò:
»Brez matere jes neodprém,
Necoj k nobenimu negrem;
Šli mati pa so v Ljubljano
Po suknjo meni svilnato.«

Potèrka v drug': »Alenčica,
Odpri mi vidit bratica,
Saj je minilo petnajst lét,
Kar biû sim jes na vojsko vzét.«

Alenčica mu li odpre,
In v kamrico k nji Turek gre;
Po hiši se prešetata,
Za róke se sprejemata;

Prijeû je nizko jo pod pàs,
Na konjča vèrže jo ta čas.

Alenka vpije na vès glas:
»Aubè! o slište, graf, letó,
Ste hotli meti me gospó,
Naj bóm ja vašo kuharcó!«

Še v drugo vpije premočnò:
»Aubè! o slište, graf letó,
Ste hotli me gospó imét,
Za hišno dajte mene vzét!«

Še tretje vpije na vès glas:
»Aubè! o graf, to prosim vas,
Ste hotli me gospó imet,
Za svinjarico prosim vzet.«

Iz spanja graf se prebudi,
Tako mi pravi, govori:
»Bèrž, hlapci, konje osedlat!
Tak se mi hoče zazdevat,
De mlada vpije Alenka,
De njo Turčin zdaj proč pelja.

Konj grafov osedlan stoji,
Na njega graf se zaluči,
In proč močno s konjam dèrči,
De ogènj s podkovi leti.
Pridirja h Goričji vàsi,

Turčina tam z njo zavhiti:
'Z za pása zdere svitli meč,
Turčinu vèrže glavó preč.
Si vidiû, Turk, no ti letò!
Si hotiû vzet Alenčico.

Raùbar.

To si volji turški baša,
Ki se Turkam prav obnaša,
Kak bi vojsko vkupej spraviû,
De bi Sisek pod se zgrabiû.
Sem ter tje po hiši hodi;
Misû se mu v glavi blódi;
Pa jo znajde voùčja glava,
Meni: Ta bo nar bolj prava:
Svojo vojsko vkupej zbrati,
Jo pod Sisek célo gnati.
Pa ni moč čez Kópo priti;
Prašajo ga: »Kaj bo st'riti?«
Baša stópa o potoci,
Gromeč bóben nosi v róci,
Jézen tèrdo vanj teleba,
De razlega se do neba.
Ves togoten rohni baša,

Ki se Turkam prav obnaša:
»Prék si vèrvi potegnite
Koš po vèrhu naložite.«
Só mu tako naredili,
Préko Kópe se spustili,
Pa pod Sisek se nabrali,
Tam se v rove zakopali.
Kaj stori pa turški baša,
Ki se dobro jim obnaša? —
Na tla sede, list napiše,
Pošlje poglavarju v hiše:
»Ala, ala, moj Adame,
Siska vèrli poglavare,
Al se hočeš mi podati,
Al mi hočeš glavo dati?« —
Mu odpisaû je Adame
Siska vèrli poglavare:
Nočem z lépo se podati,
Nočem tudi glave dati;
Hočem rajši se braniti,
Siški poglavar še biti,
Se mi bódete kasali,
Kranjcov ne ste še poznali. —
Kaj mi jame zdaj Adame,
Siska vèrli poglavare? —
Piše liste, da povelje,
Nest jih reče v tri dežele:
V Štajèrsko, Koróško, Kranjsko,
V lépo zbornico Ljubljansko,
De je prišoû turški blisek,

De nam hoče vzeti Sisek.
Štajerci so list prebrali,
Grenko, kislo se dèržali,
Tresli vsi se, 'n omagvali,
Ker Turčina só se bali. —
List so tud Korósci brali,
Z enim glasom pa vsi djali:
»Z Turkam noč'mo se vojskvati,
Kaše vréle ne pihati.
Turek ima velke hlače,
Doûge, doûge pa mustače;
Bi vratove naše vgledaû,
Do vé, kaj bi nam povédaû?« —
Béli list Ljubljanci brali,
Med seboj so tako djali:
»Išimo si pomočnika,
»Zdaj je sila prevelika.
»Turk če vzeû nam Sisek bóde,
»Nam na róbe vse vse pojde,
»Mést' Ljubljana bó pokrajna,
»Kranjska d'žela Turska drajna.
»Hitro si pomoč išimo,
»Gospod' Raùbarju pišimo,
»Vé i zna on vojsko vodit,
»Pred vojaki sprédi hodit.«
Béli list so napisali,
Ga na Krumperk mu poslali;
Tàm prebiva jaki Raùbar
Nepremagan konjski glavar.
Raùbar jutrej rano vstajaû,

Se po gradu je sprehajaû,
Line hodiû si odperat,
Dol na zlato polje gledat.
Ozeravši se okoli,
Zdaj zagleda v ravnem polji
Mladga poba urno teči,
Béli list u róci nesti.
Raûbar si ob dlani póči,
Hitro mu na naproti skoči,
Bèle liste bèrž pregleda,
Bašu se na glas posméja.
Stópi gori v svoje line
Do gospoje Katarine:
»Dvé nedélji bódi zdrava,
»Da jo z bašam zaigrava.«
Res de gospe Katarine,
Je plahota v taki sili,
Za gospoda se je bála,
K' mu je sablju pripasvala.
Glas gospodov hlapce kliče,
Osemnajste svoje Čiče.
»Zor je! zdramši se zdvigajte,
»Bèrze konjče napajajte,
»Jih sedlajte, obèrzdajte,
»Koj na vojsko napravljajte;
»Hod'mo v zidano Ljubljano,
»Tèrdno, v'soko in prostrano.«
Hlapci konje zasedlali,
Pa vsi ročno zadirjali.
Pred se konjica nevstavi,

Še le pri zeleni Savi.
Raùbar klicati brodnike,
Pod Černučami voznike:
»Le na noge, le vstanite,
»Nas prek Save predrožite.«
Só brodniki še vsi spali,
Zavolj vod se vozit bali,
Save vel'ke prederóče,
Čez bregove nastópjóče.
Pravi Raùbarju Andreje:
»Voda seže že čez breje,
»Mi nemoremo voziti.
»Vi v Ljubljano pa ne priti.«
Raùbar še zakliče v drugo,
Svitlih zlatov da obljubo;
Si brodniki pomignili,
Reko: »še ga bómo pili.«
Kmal brodniki zakèrmili,
Só Boga lepò prosili,
De b' jih zdrave še vozili,
Turške jašpre seb' služili.
Zlate reče jim podati,
Jadèrno pa zadirjati
Préko polja do Ljubljane —
Tèrdno, v'soko in prostrane.
Gospod Raùbar dram' Ljubljance:
»Oj Ljubljanci, oj zaspanci!
»Bèrž iz pernic ustajajte,
»Bèrž na vojsko napravljajte.«
Pa za Raùbarjem hodile,

Só Ljubljanke ga prosile,
Srebra, zlàta ponujale,
Družete si odkupvale.
Raùbar: »Tih gospè in mamke,
»Potèrpite malo samke,
»Zdaj ni časa podkupvati.
»Meji žuga turški blisek,
»Hoče nam požreti Sisek;
« Turk če vzeû Sisek bóde,
»Nam na róbe vse vse pojde.
»Vam Ljubljana bó pokrajna,
»Stran Dolenska turška drajna.«
Bóbèn zdaj mu zaropoče,
De preslišat ni mogóče.
Raùbar si vojake zbere,
Dol pod Sisek z njimi vdere.
Tolk' je Turka na terišu,
Kolkor mravelj na mravljišu.
Naprej vdir je Raùbar tekû,
Velkmu hlapcu: »Stópi!« rekû,
»Zlez' na to visoko drevce,
»Gledaj dobro na banderce:
»Só banderci vidit béli,
»Tèrdo mójo bómo meli;
»Só banderci pa rudeči,
»Nič nebódimo boječi;
»Turka bómo pozobali
»Koker da bi češne brali:
»Pred mirù nebómo dali,
»Dokler ga ob tla nedjali.«

Hlapèc vidi vse rudeče,
To st'ri Kranjce vse goreče;
Tak se v Turke só zagnali,
De so vsiga posabljali.

Turki pred Dunajem.

Pred Dunajem tolk ljudstva leži,
Da ga komaj zemlja dèrži.
V Dunaj je pisaû hudi Turk,
K temu cesarju svitlimu:
Al se udarte, al se podajte,
Al daste ključe od Dunaja! —
»Daj nam odloga štirnajst dni!«
Svitli cesar je pisaû na vse strani,
Nobene jim pomoči ni. —
V Dunaj je pisaû hudi Turk
K temu cesarju svitlimu:
Al se udarte, al se podajte,
Al daste ključe od Dunaja! —
»Daj še nam odloga li tri dni?«
Svitli cesar piše na vse strani,
Al nobene mu pomoči ni. —
V Dunaj je pisaû hudi Turk,
K temu cesarju svitlimu:

Al se udarte, al se podajte,
Al dajte ključe od Dunaja! —
»Daj še nam odloga minute tri,
Da svete maše minejo.
Men' se že žolnirje milijo,
Kî nobeden ne jedû ni piû ní,
Dvajst dni na čèrno zemljico sédiû ni.« —
U velki cirkvi vkup zgoni,
Pèr ljub'mu, svet'mu Štéfani.
Usi Dunajci u cirku gredó:
Zgonite in muzicirajte,
Da nebó se slišaû ženski jok,
Niti vrisk majhenih otrok. —
Kadàr je mašnik podignû,
Proti ljudstvi se je obèrnû:
Nič nemarajte Dunajci vi,
Marija v oblakih v pomoč stoji:
Močno proti Turki se préti,
Hudga Turka v Dunaj nepusti. —
Najprej je pèršoû Poljski kralj,
Parski firšt, potler Golenderca, —
Golendarca z svojo vojsko.
Tak só se močno sékali,
Da só zajezil' Dunavo.....
Zahvalen bódi véčni Bog!
Bog in Divica Marija!
Da si nam pèršla na pomoč
Da žihèr spali smo to noč.

Poljska kraljica.

O stražnik, Benečanjski stražnik!
Vstanite že, Benečani in kapetani,
Po morji se vozi Poljska kraljica,
Za sabo vleče tri sto bárk,
V vsaki barki tri sto vojakov,
Vsaki vojak ima svoj'ga sluga,
Vsaki sluga svojga podložnika.
Zdaj bo vzela Beneški tabor,
Svetiga Marka visoki turèn.
Hitro so vstali Benečani in kapetani.
Naproti so tékli Poljski kraljici:
»O milost, milost Poljska kraljica!
Hočmo se podati, ti prebivališe dati;
Dati vojakom jésti in píti.«
Kraljica pravi: »Jes nemaram za jesti,
Za piti ne, vojaki moji imajo dosti: —
Če mi nedaste Španjskiga kraljiča,
Zdajzdaj bódem vzela Beneški tabor,
Svetiga Marka vísoki turèn.« —
Hitro so tekli po Španjskiga kraljiča,
Ino so ga peljali Poljski kraljici,
Mat' ga spremljala, se milo jokala.
Tako je rekla Poljska kraljica:
»Jes sim ga redila tri céle léta,
Pa si mi ga ukrala Španjska kraljica,
S njim si skočila sim na Benečijo.« —

Tako je rekla Poljska kraljica:
»Kaj vam pravim moji soldatje:
Strélajte meni še na veselje,
Gódite meni še na veselje,
De dobila nazaj sim Španjsk'ga kraljiča.

BALADE, ROMANCE.

Zbiór ten, chociaż niemnogi, dla poezyi jakąkolwiek pomoc przynieść może; a badacz dziejów znajdzie nie jednę myśl starą, która dotąd nieodmienna błądzi po szérokich dziedzinach wielkiéj Słowiańszczyzny; nie jednę dumę, która brzmi dotąd w bratnich pokoleniach, i do wyświécenia charakteru jednostajnega posłuży. —

K. Wł. Wojcicki «Pieśni ludu itd.»

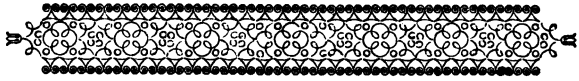

ŠTAJERSKE.

Mlada Vida.

(Iz Cerovca.)

Mlada Vida je proso pléla
Rano rano med zorjami.
Kak od konca je pèrplela,
Ztepeno je najšla roso.
»Da bi Bog dàj mojo bilo,
»Kaj nicoj je tód hodilo.« —

Da do konca je pèrplela
Si je najšla velko kačo, —
Velko kačo zaglavačo.

Kača je mela devet repov.
Na sakšem repi devet klüčov.

Mimo je vlegla gladka steza;
Po stezi jaše mlad štidèntič.

»Hala, hala, mlada Vida!
»Vtèrgaj si ti drobno šibo, —
»Vtérgaj si ti drobno šibo,
»Ki za léto dni je zrasla.« —

Mlada Vida vtèrga šibo,
Ki za léto dni je zrasla;
Z šiboj vujdre velko kačo, —
Velko kačo zaglavačo.

Kak je lehko njo vujdèrla,
Z repa klüče njoj je zbila;
Kača pa se je zlilila,
V mlad'ga kralíča spremenila. —

»Hala, hala, mlada Vida!
»Kaj si želila, si dobila;
»Bila, prosta si diklica,
»Zdaj pa svétla bóš kralica.« —

Lépa Vida.

(Od meje Medjimurske.)

Lépa Vida pleje proso
Rano rano med zorjami.
Pèrvo ütro pleje proso,
No ztepeno najde roso:

»Da bi Bog daj mojo bilo,
»Kaj tódik je nicoj hodilo.« —

Drügo ütro pleje proso,
Ztepeno si najde roso:
»Da bi Bog daj mojo bilo,
»Kaj tódik je nicoj hodilo.« —

Tretjo ütro pleje proso,
V prosi najde velko kačo.
Kača ima devet repov;
Na sakšem repi devet klüčov.

»Nestraši se, lépa Vida!
»Kaj si prosila, si dobila;
»Saj sem ja ne hüda kača,
»Neg jaz sem ti mladi kralič, —
»Jaz sem ti en mladi kralič,
»Ki kralüje v bélem gradi.

»Ti boš šla po gladkoj stezi,
»Jaz pâm šla po góstem gèrmji;
»Zkonec steze va se zišla —
»Na poli pèr bélem gradi.
»Vtèrgaj si tri drobne šibe,
»Ki bojo tri léta stare.« —

Da kačo vujdre z pèrvoj šiboj,
Ona je od glave človik;
Da jo vujdre z drügoj šiboj,

Grata do pojasa človik;
Da jo vujdre z tretjoj šiboj,
Te že grata do pet človik:—

»Hala, hala, lépa Vida!
»Kaj si štéla, si dobila.
»Zemi zemi z onih repov,
»Z devet repov devet klüčov,
»No odkleni béle grady,
»No poberi srebro, zlato.
»Če sem bió dozdaj kača,
»Pa sem ti zdaj mladi gospon,
»Ki kralüje v devet gradih
»Z lépoj Vidoj nestrašlivoj.«

Nevésta.

Anjčika po ganjki šetala,
Na visoke linje gledala,—

Na visoke linje gledala,
Sivo meglico zagledala:

»Oča, oča, lübi oča moj!
Po poli se meglica kadi.«

»»Anjčika prelüba moja či,
Po poli meglica se nekadi.««

»»To ti neje nikša meglica,
To je sama konjska sapica.««

»»V ogledy se tebi pelajo
Cara turskega najmlajši sin.««

»Nedajte me, oča, v türsko ni!«
»»Nikaj, nikaj, Anjčika moja či!««

»»Tam boš se po gradi šetala,
Srebro no zlato prebirala.««

»Zlodi naj zeme türske gradý,
Vse türske gradý, žute zlatý.«

Kočije se v dvor postavlajo,
Béle rühe se prestirajo, —

Béle rühe se prestirajo,
Kupice vinca se natačejo. — —

Hala hala, lübi oča vi!
Jel nam date Anjčiko al ni?

»»Ja sem Anjčiko vam obečâ,
Pa vam jo bom tüdi taki dâ.««

Kupice vina se natačejo,
Mladoj Anjčiki napajajo.

Gostje v kola se nalagajo,
No se v dalne kraje pelajo.

Ženihi je klobüčec dol opâ,
Sneha je po klobüčec segnola,

Sneha je po klobüčec segnola.
Svetli nož v sèrce zabodnola.

Hala hala, mladi hlapčiči,
Pelajte mi Anjčiko domò!

Hlapci só hitro genoli,
Mèrtvo v béli dvor pèrpelali.

To na peldo oči, materi,
Ki tak daleč déco oženi.

Tri čeri.

(*Iz Sèrdišća.*)

Mati je mela čerke tri;
Vsę tri je omóžila:
Pèrvo je omóžila
Daleč k sivem morji;

Drugo je omóžila
Daleč v ravno pole;
Tretjo je omóžila
Daleč v stèrmne gore.

Mati je šla gledat
K svojoj pèrvoj čerki
Daleč k sivem morji, —
K sivem no globokem.

»Čerka moja draga,
Jel je tebi dobro
Pri tem sivem morji, —
Sivem no globokem?«

»»Dobro mi je dobro,
Hvala bódi Bogu!
Z vinčecom se vmivlem,
Z tenkoj sviloj brišem.«« —

Mati je šla gledat
K svojoj drugoj čerki
Daleč v ravno pole, —
Ravno no široko.

»Čerka moja draga,
Jel je tebi dobro
Vu tem ravnem poli, —
Ravnem no širokem?«

»»Dobro mi je dobro,
Hvala bódi Bogu!
Z mlékecom se vmivlem,
Z pečelatom brišem.««

Mati je šla gledat
K svojoj tretjoj čerki
Daleč v stèrmne gore, —
Stèrmne no visoke.

»Čerka moja draga,
Jel je tebi dobro
Vu tih stèrmnih gorah, —
Stèrmnih no visokih?«

»»Dobro mi je dobro,
Da se smili Bogu!
Z suzami se vmivlem
No z pelinom brišem.

Vsakšo noč odide,
Vsakšo noč mi pride,
Vsakšo noč pèrnese
Mi mèrtvečko glavo.«« . . .

»Čuješ moja draga!
Poznaš toto glavo?«
»»Kaj nebi poznala
Svojga bratca glave!««

»Čuješ moja draga!
Poznaš toto glavo?«
»»Kaj nebi poznala
Svoje sestre glave?««

»Čuješ moja draga!
Poznaš toto glavo?«
»»Joje no prejoje,
Moje matere glava!««

»Tiho moja draga!
Če bóš se jokala,
Bóm te tudi vmoriô,
Vmoriô kakti mater.«

Z vustmi se smejala
V sèrci se jokala—
V sèrci se jokala,
No dušico dala.

Nezvésta.

Vanek jaše konjiča, —
Lépega konja čèrnega,
On pa ga zajahavâ bó,
Pod Micikine okneca.

»Dobro ütro Micika,
»Al si domaj ali ne?..
»Če si ti Micika domá,
»Razpregâ bóm ja konjiča.

»Če pa Micke ne domá,
»Podbistrâ bóm konjiča.«
Nega ne Micike domá,
Včera je odišla v béli mlin.

Vanč je podbistrâ konjiča, —
Lépega konja čèrnega —
Lépega konja čèrnega,
No je odjahâ v béli mlin.

»Dobro ütro, mlinar mlad,
»Al ti spiš al gor bidiš?« —
»»Jaz nespim, neti ne bidim,
»»Al Miciki v krilah glavó dèržim.««

»Čakaj, čakaj, mlinar mlad!
»Bóš ti mêne spoznâ rad!
»Kak se lübijo lübice,
»Al tiste, ki só zaróčene.«

Čudna Vlaškinja.

Stoji mi stoji pole, —
Pole šüroko;
Na poli pa mi stoji
Lépi béli grad.

Po gradi pa se šeče
Mlada junfrava;
Proti njoj pa se pèršeče
Šribar Dornaski:

»Dobro ütro njim Bog daj,
Mlada junfrava!« —
»»Lépo vam zahvalim,
Šribar Dornaski!««

»»Vi bóte tü ostali,
Pèr meni te spali.«« —
»Jaz nesmim tü ostati,
Bi prišâ béli den.«

»»O nikaj, nikaj šribar,
Šribar Dornaski!
Jaz mam tri prepelinčeke,
Ki lépo pojejo.

Eden mi popevle
Da se mračiti če;
Drügi mi popevle,
Da je pónoči,—

Drügi mi popevle,
Da je pónoči;
Tretji mi popevle,
Da se zoriti če.««

Onedva sta zaspala,
Je prišâ béli den:
»Oje joje, junfrava!
Jaz z grada zdaj nesmém.«

»»Nikaj, nikaj šribar —
Šribar Dornaski!
Ja še eno süknjo mam,
Gospod za njo nevé.

Lépôm njih opravila
Kak mlado junfravo,
Tavün bóm njih poslala
Za pravo Vlaškinjo.««

On pa najde ženkinje,
Ki pšeničko žinkajo:
»Le žinkajte, le žinkajte
Dokič še je rosnata.«

Zdigniteda junfrava
Vašo süknjo gor, —
Zdignite si süknjo gor,
Da si je nezrosite.

»Jaz bi si zdignola
Svojo süknjo gor,
Pa bi vam se čüdno zdelo,
Da jaz zpoder hlače mam.«

»Vam bi se čüdno zdelo,
Da jaz spoder hlače mam:
Jaz pa spoder hlače mam,
Sem prava Vlaškinja.«

Pa kaj je to za Vlaškinja,
Ka tak béle róke mà, —
Ka tak béli róke má,
Kak šribar Dornaski.

»Lehko jaz takše róke mam,
Sem sestra njegova;
Jaz sem necoj tü ostala,
Pèr küharci sem spala.« —

Prava ljubezen.

(Od Jeruzalema.)

Stoji mi stoji vèrtec lép,
Je z rožami nasajeni.

Po njem se šeče Micika,
Lépa mlada divojčica.

Mimo pa jaše fantič mlad,
En fantič mlad, en lép soldat.

Dobro ütro Micika!
Jel bóš mi dala püšelce?

»Že minolo je devet lét,
Kaj davala sem püšelce.«

Tüdi že minolo devet lét,
Kaj je tvoj lübi za glavo djan.

Jaz pa sem ravno poleg biô,
Da je tvoj lübi glavo zgibiô.

Le zbiraj si zdaj lübega!
Al mene češ al drüega,—

»Jaz nečem zbirat lübega,
Ne tebe neti drüega.«

Sem sedem lét ga čakala,
Zdaj sedem lét bóm plakala.«

Al lübi segne v svilnat žep,
No vün potegne pèrstan lép.

To maš, moja lüba, pérsten zlat!
Biô sem nègda tvoj lübi mlad.

Te bila si mi lübica,
Zdaj bóš mi žena zaróčena.

Stalna ljubezen.

(Iz Murskega polja.)

Stoji mi stoji lépo pole,
Na poli stoji béli grad,

Po gradi pa se šeče junfrava,
Prelépa mlada Anjčika,

No si pobira béle listeke,
Ž njimi briše čèrne okece,

Proti njoj pa se pèršeče
Gospod lép, oj gospod mlad:

Kaj pa je tebi junfrava,
Prelepa mlada Anjčika?

Kaj pobiraš listeke
Si brišeš čèrne okece? —

Kaj mi nebi blo, kaj mi nebi blo,
Moj lübi mi na vojski je.

Na sedem lét mi je odlog dâ,
Sedem lét je že preminólo, —

Sedem lét je že preminólo,
Al lübega še ni nazaj. —

Nikaj nikaj, mlada junfrava,
Češ ti mene al pa drügega?

Vzemi mene al pa drügega,
Nečakaj ti na pèrvega. —

Nečem tebe neti drügega,
Meni je žâ za pervega. —

Poglejda, poglej, junfrava,
Prelépa mlada junfrava!

Kaj ja to mam na pravoj róki?
Jaz pa mam zlati pèrstan tvoj.

Ki si mi ga lüba dala,
Da sva si k zarókom šla.

Bogu zaróčena.

Kaj je tebi, Marinka,
Kaj si tak lépo poješ
V svojoj svétloj kamrici?

»Kaj si jaz nebi péla,
Kîm zütra svate mela,
Kîm zütra mlada sneha?«

Nêš mela ne, Marinka,
Nêš zütra mlada sneha,
Tîš zütra düšo dala.

»Moj lübi Bog predragi,
Kaj pa sem pregèršila,
Kâm zütra düšo pistila?«

Ne si ti pregèršila,
Mati je pregèršila,
Ki te je na svét rodila.

Ki te je na svét rodila,
V nünski klošter obečala,
Zdaj pa zamóž dala.

Nesréčni voglednik.

Stoji mi stoji pristava,
Prelépa nova pristava.
Po njoj se šeče Nežica,
Prelépa mlada dekelca.
Za njo je zvedâ Ivan mlad,
Dvakrat njoj pošle v ogledy, —
Dvakrat njoj pošle v ogledy,
Tretjokrat pèrjaše sam:
Vzemi me vzemi Nežica,
Ti moja pèrva lübica. —
»Hala hala, Ivan mlad,
Le naprosi nama svatý, —
Le naprosi nama svatý,
Ka dó ti ednaki vsi,
Ka nedó jako kričali,
Ka nedó jako huškali.«

Nežica na pragi stoji,
Pa si gleda svoje svatý.

Vsi drügi só se vklonili,
Al ne se je vkloniâ Ivan mlad.
»Oj čakaj, čakaj, Ivan mlad,
Nebó ti tega tretji den.« —
Nežica na pragi se zvèrtí,
No v zeleno goro biži.
Tam je korenjiče kopala,
No ga v piškriček nalagala.
Korenjiče je zviralo,
Ivani sèrce vmiralo.

Oj hala, hala, bratec moj,
Jašida v novo pristavo,
Prosi ti lépo Nežico,
Naj pušča mene živega...

»»Oj hala, hala, Nežica,
Püsti mi bratca živega.«« —
»Hala, hala, Ivanov brat,
Le jaši ti nazaj domó —
Jaši ti nazaj domó,
Vén najdeš bratca živega.« —
Pèrjaše brat nazaj domó,
Al bratca najde mèrtvega.
To pa vam naj bó sakšemi —
Gizdavci kak bâ Ivan mlad.

Vmorjeno déte.

(Iz Cerovca.)

Stoji mi stoji polece, —
Pole lépo šüroko.
Na poli stoji pristava, —
Prelépa nova pristava.
V njoj mi prebiva Margečica, —
Prelépa mlada majarca —
Prelèpa mlada majarca,
Ta pèrva moja lübica.
Margetca potoči zibelko:
»Oj tuja haja, mali sin,
Oj hajaj hajaj, mali sin,
Jaz si zdaj grem pleničic prat.«
Ona si grè pleničic prat,
Gospa pa grè njoj sinka klat,
Margetca opere pleničice,
No si grè nazaj domó.
Ona pa sréča mladó gospó —
Mladó gospó z bélega gradá.
»Kam pa si hodla mladá gospá,
Kaj tak poštrofan fürtoh maš?«
»»Jaz sem hodla pišencov klat,
Obeda za mizo pripravlat.««
Margetca pride nazaj domó,
No prestraši se premočno:

»Obe Jezoš, kaj je to?
Puna zibelka je kèrvi —
Puna zibelka je kèrvi,
Moj sinek pa mèrtev leži.«
Gospá pa pride v béli grád:
»»»Gé pa si bila mladá gospá —
Gé pa si bila mladá gospá,
Kaj si tak z kèrvjoj poštrofana?«««
»»Ja sem eno pišče zaklala,
Tebi obéd pèrpravila.««
Gospod potegne svetli meč,
No njoj odséka glavo proč.
»»»To ti naj bó mlada gospá,
Kaj si mi sinka vmorila —
Kaj si mi sinka vmorila,
Kaj nebó herbič grada bélega.«««
Gospod si zbriše svétli meč.
»»»Ti nebóš moja gospa več!«««

Vmorjeno déte.

(*Iz Murskega polja.*)

Gerca zible sineka
V svojoj novoj zibelki.
Tuja, haja, mali sin!
Da bi skoro velki biâ —

Bog daj da bi velki biâ,
V bélem gradi herbič biâ. —
To čűje mlada gospá
Notèr v svoj ti béli grad.
Gerca grè pleničic prat,
Gospá pa njoj sinka klat.
Gerca pride nazaj domó;
Oje, joje no prejoj!
Puna zibka je kèrví,
Moj sinek mèrtev leži.
To pa čűje mladi gospod —
Notèr v svoj ti béli grad:
»Kaj je to mlada gospá,
Kaj tak zbrojen fürtoh maš?«
»»Jaz sem pišče zaklala,
Obed nama pèrpravila.««
Gospod vzeme svétli meč,
Njoj odséka glavo proč.
»To ti bódi moja gospá,
Kaj si mi sinka vmorila.«

Vmorjeno déte.

(*Iz meje Medjimurske.*)

Anjčika tenko nit delala,
Zibko z nogoj potakala:
Oj tuja, haja, mali sin!
Da bi mi skoro velki biô.

Da bi mi skoro velki biô,
Béloga grada herbič biô. —
Anjčika grè pleničic prat,
Mlada gospá njoj sinka klat.
Anjčika pašči se domó:
»Moj mali sin še izda spi!
Kaj je to, ti moj mali sin?
Vén to je tvoja šega ne —
Vén to je tvoja šega ne,
Ka bi mi ti tak dugo spô.« —
Anjčika je zibko odkrila,
Za svojo se glavo zgrabila:
»Jezuš presmileni ti moj!
Oj joje no prejoj!
Zibka mi puna je kèrvi,
Sinek pa mèrtev v njoj leží.«
Mimo mi jaše mladi gospod:
»»Kaj ti je mlada Anjčika!
Kaj si tak milo skričala,
Na Jezuša se zezvala?««
»Kaj si ja nebi zkričala?
Puna mi zibka je kèrví,
Ino v njoj sinek mèrtev leži.«
Žlahtni gospod se pašči domó;
Žlahtna gospa mu proti grè.
»»Hala, hala, žlahtna gospá,
Kaj si ti fürtoh zkervavila?««
»»»Kuharce só se zakesnole,
Pišenc zabadat pozabile:
Za to sem jim pomagala,

Fürtoh si zkèrvavila.«««
»»Nebi ga tak zkèrvavila,
Da bi sto pišenc zaklala...«««
»»Hala hala žlahtna gospá,
Gé si tak fürtoh zkèrvavila?««
»»Mesari só se zakesnoli,
Telèc zabadat pozabili:
Za to sem jim pomagala,
Fürtoh si okèrvavila.««
»»Hala hala, žlahtna gospá!
Hodma si na visoko goró:
Tam bóma mija gledala,
Kak mladi ribiči ribijo —
Kak mladi ribiči ribijo,
Drobne ribe po vodi plavajo.«««
Gospà pogledne nad goró,
Gospod posüne jo v vodó:
»»To ti naj bó mlada gospá,
Kaj si mi sinka vmorila.
Anjčika bo zdaj žena moja,
Žlahtna gospa grada béloga.««

Nevérnost.

(*Iz sv. Jurja nad Ščavnico,*)

Dober večer Julika,
Lépa mlada Julika,
Kaj pa delaš v ogradi? —
Plójem rože rómene. —
Komi bóš je davala? —
Lépem mladem vajvodi. —
Kaj pa či to Eva zvé? —
Jaz postavim vahte tri...

Pèrva vahta zakriči:
Béži béži vajvoda! —
Némo béžâ, nebižím,
Či glih tü glavo zgibim...

Eva stópi v hišico;
Vajvoda vün zkoz okneco. —
Dobro ütro Julika,
Moja lüba ženica!
Što pa je prasnâ zkoz okneco? —
Golóbek je pèrhnâ zkoz okneco. —
Kaj pa Julika v posteli je,
Ka je tak razmetana? —
Dekla jo je razmetala,
Da je klüčeke iskala. —

Kaj pa ti Julika je z lasmi,
Ka só ti tak küštravi? —
Dekla me je zküštrala,
Da me je razpletavala. —
Kaj pa tvojim nadram je,
Ka só tak razbèrbrane? —
Nadrinjak sem odvezala,
Sineka si nadajala. —
Eva zmekne sablico.
Juliki odséka glavico:
To ti bódi Julika,
Zraven mene si mela vajvoda.

Nevérnost.

(*Iz meje Medjimurske.*)

Keri je truden naj grè spat:
Jaz nesem trüdna nedem spat;
K meni de prišô šribar mlad.

Ona postavi vahte tri,
Ka njoj od móža rekle bi.

Ta pèrva stoji sréd polá;
Ta drüga stoji kraj dvorá,
Ta tretja pa pri kamrici.

Ta pèrva vahta zkričala:
Hala hala, mlada gospá,
Ivanjkovič grejo domó.

Nesmo ga vidli videjóč,
Konjiče smo čüli hèrzgetóč,
Sablico svétiti kakti luč. —

Oj nikaj nikaj, šribar mlad,
Vahta neve kaj govori. —

Ta drüga vahta zkričala:
Hala hala, mlada gospá,
Ivanjkovič grejo domó.

Nesmo ga vidli videjóč,
Konjiče smo čüli hèrzgetóč,
Sablico svetiti kakti luč. —

Oj nikaj nikaj, šribar mlad,
Vahta nevé kaj govori. —

Ta tretja vahta zakriči:
Hala hala, mlada gospá,
Ivanjkovič só že domá. —

Hala hala, mlada gospá,
Odprite da mi kamrico. —

Gospa mu odpre kamrico;
Šribar skoči zkoz okneco,
No potere šajbico. —

Hala hala, mlada gospá,
Zakaj je ztèrta šajbica? —

Nikaj nikaj, žlahtni gospod,
Mačka je miško tuckala.

Hala hala, mlada gospá,
Pa kaj ste vi tak kèrlava? —

Nikaj nikaj, žlahtni gospod,
Mene je dekla česala. —

Hala hala, mlada gospá,
Zakaj je postela razrovana?

Nikaj nikaj, žlahtni gospod,
Dekla je klüče iskala. —

Hala hala, mlada gospá,
Kaj mate nadra razdrajsane?

Nikaj nikaj, mladi gospod,
Sém sinki cecka davala.

Gospod potegne svetli meč,
Gospi odséka glavo proč. —

Izbiranje ljubic.

(Iz Ilovca.)

V sem širokem kraji lüči ni,
Le pèr Megličovih še gori.

Naj mi le gori, naj le gori,
Da Anjčika betežna leži.

Naj mi le leži, naj le leži,
Saj mi mladi Jakop pri njoj bidi.

Zbirajdá si, lübi, lübico:
Ja sem zbetežala, vmèrla bóm.—

Tóžno ti je mojo zbiranje,
Leži bi mi bilo jokanje —

Leži bi mi bilo jokanje,
Da si vidim tvojo vmiranje.

Vém mi lübic je na zbiranje.
Lóžkih grüšek na prebiranje.

Kera grüška lépša, tèrpkeša je,
Kera lübica lépša, hüjša je.

Micika.

Stoji mi stoji polece,
Prelépo pole šüroko;

Na poli je zrasla lipica, —
Prelépa zelena lipica;

Pod lipoj stoji mizica;
Prelépa kamena mizica.

Okoli stojijo stolčeki, —
Prelépi svilnati stolčeki;

Na njih pa sidijo junaki, —
Junaki — mladi fantiči;

Med njimi pa sidi lübica, -
Prelépa mlada Micika.

Debele je suze takala
Po svojem rómenem ličeci —

Po svojem rómenem ličeci,
Po svojih prebélih zizekih.

O kaj je tebi, Micika,
Kaj si tak močno žalostna? —

O kaj nebi bila žalostna,
Od fantov sem zapelana.

Oh jaz sem vam tak zmešana
Kak je na stezi vodica,

Po keroj grejo forari
Z samimi težkimi vozí.

Zakaj jaz nesem več micika,
Neti sem žena zakonska.

Anjčika ino Mihalek.

Stoji mi stoji polece —
Prelépo pole šüroko;
Na poli stoji lipica —
Prelépa lipa zelena;
Pod lipoj stoji jezera —
Lépa jezera glóboka.
V jezeri se kóple Anjčika
Prelépa mlada deklica.
Mimo je vlegla stezica —
Prelépa stezica vglajena.
Po stezi se šeče pajbič lép —
Pajbič lép, Mihalek mlad.

Oj kópli se kópli Anjčika,
Samo nezakópli života! —
Pa kak bi ga zakópala,
Ki tebi sem ga obečala?
Ki tebi sem ga obečala,
Mariji pa zaróčila.
Podaj mi, lüba, bélo rokó,
Da od tebe vzemem slovò.
Mihalek potegne svétli meč,
Anjčiki odséka róko proč.
Mihalek obriše svétli meč:
Zdaj pa nebóš moja lüba več.

Sin mačóho izplačuje.

(*Iz meje Medjimurske.*)

Vse gore se ponižajo,
Ena se samo vzdiguje.

Na njoj pa teče zibelka,
V zibelki leži Štefan mlad.

»Zibli me zibli, mačóha —
Hüda prevzela mačóha!

Naj ti ja zrasem vèrha velk,
Bóm ti ja küpô senjem lép.«

Štefan je zrasô vèrha velk,
Mačóhi küpô senjem lép.

Mačóhi küpi süknjico,
Sebi pa küpi sablico:

»Sedmada mija v sénčico,
Da si pogledama senjem lép.«

Mačóha gleda süknjico,
Štefan pa gleda sablico.

Štefan potegne sablico,
Mačóhi odséka glavico.

Kam je glava klončnóla,
Ta je kèrvčica šprihnóla:

»To ti naj bóde, naj ti bó,
Hüda prevzela mačóha. —

Na tvojem lépem zibanji,
Na tvojem lepem varvanji:

Z tèrnjičom si mi postilala,
Z koprivicami odévala.«

Obsód krivca.

Nicoj só mene vlovili
Fare Jurja svetega,
Premočno só me zvezali,
Na kola me naložili.

Daleč só me pelali —
Daleč na pole šüroko:
Tam pa só me z kol vzeli,
V temno vózo me djali!

V temno vózo me djali —
V vózo temno, glóboko:
Reši me Bog te nevole
No te vóze glóboke!

Nevidim sunca rumenoga,
Ne zvézd ne méseca bélega!..
Z temne vóze so me vzeli,
Ino na kola naložili.

Daleč só me odpelali —
Daleč na pole Grivènčko.
Tam pa só me z kol vzeli,
No me na stol posadili.

Tam bilo je vnoštvo lüstva,
Ki so mene gledat prišli —

Ki so mene gledat prišli
No moje grenke smèrti.

Zdaj vzemte si od mene peldo,
Kaj tê lépše živili —
Kaj tê lépše živili,
Kak sem živiâ jaz siromak.

Mešnik od mene gréhe bere,
Frajman pa mi šinjak tere:
Tü pa bóm nemilo visiâ,
Kak po noči tak po dne.

Tote lépe béle srake
To dó moje sósede;
Okoli mene dó zletavale,
Lasé mi razčesavale.

Ti lépi čèrni gavrani,
To dó moji anjgeljci;
Mesò bódó mi raznašali
Po lépem zelenem borovji.

Naj raznašajo, či raznašajo,
Bog le dobro düši daj, —
Bog nam vsem vküp priti daj
V lép presvétli nebeški raj!

Vóznica.

»Mene glava boli
Za mojo lépo lice:

V vózo só me djali,
Nigdar ž nje vün pelali. —

Notèr v glóboko vózo,
Notèr v hüdo temnico.

Bog me reši nevole,
Te glóboke vóze.

Ja nevidim sunca —
Sunca rumenoga,

Ja nevidim méseca,
Méseca svétlega.« —

Povejda meni, Minka,
Kam si sinka djala? —

»Nesem ga rodila,
Neti zanosila!« —

Povejda meni, Minka,
Kam si sinka skrila? —

»Pod vago sem ga djala,
Z peskom zasipala.« —

Povejda meni, Minka,
Gé je tvoj sinek kèrščen?

»Pèr potoki Jordani,
Tam pèr svetem Ivani.

Tista bistra voda
Bila mu je botra;

Moja desna róka
Bila mu je grenka smèrt...

O ti presladko vince,
Dalo si se piti!

Nesréčna moja glava,
Dala si se noriti!«

Ban Lucipeter.

Rase, rase vinska rozga —
Rozga zelena.
Na njoj rase sladko vince,
Vince rumeno.

Njega toči kèrčmarica —
Mlada Katica,
Njega pije Lucipeter,
Varadinski ban:

Vzemida me, kèrčmarica,
Mlada Katica,
Ja ti dam tristo dukáti,
Vranj-konjiča dva;

Z zlatom sta ti obvũzdana,
Z srebrom obkovana.

»Nečem tebe, Lucipeter—
Varadinski ban!
Mej si ti tristo dukati,
Vranj-konjiča dvá.

Ja bóm takšnega si vzela,
Ki sèrci dragi bó.

Brat vmori sestro.

Stani, sinek Vanek,
Ženi nama na pašo
Pod gorò visoko
Na zeleni travnik

Dva béla voliča,
Dva čèrna konjiča.

»Mati moja lüba,
Mati moja draga!
Naj sestrica žene
Pod gorò visoko
Na zeleni travnik
Dva béla voliča,
Dva čèrna konjiča.«

Sestrica je gnala
Na pašo pod goro,
Pod goro visoko
Na zeleni travnik
Dva béla voliča,
Dva čèrna konjiča.

Do pónoči je igrala,
Po pónoči popépala,
Popévala, igrala,
Da je gora zvonila.

Hala hala, sinko,
Idi nama gledat,
Kaj sestrica dela
Pod goroj visokoj —
Pod goroj visokoj
Na zelenoj paši? —

Vanek se je opraviâ,
Sablico pèrpasâ,
No šâ pod goro
Na zeleni travnik.

»Sestrica, sèstrica!
Kaj si češ ti raji —
Z menoj gréh včiniti,
Al pa mèrtva biti?«

»»Bratec moj predragi,
Bratec prelibleni!
Raj čem mèrtva biti,
Kak z toboj gréh včiniti.««

Bratec je potegnâ
Svojo svétlo sablo,
Sestrici odsékâ
Lépo mlado glavo.

V gori kèrvca stoji,
Sestrica mèrtva leži.

Sinek moj predragi,
Kaj sestrica dela
Pod goroj visokoj
Na zelenoj paši?

»Mati moja lüba,
Mati moja draga!

Rózice si tèrga
Béle no romene
Na zelenoj paši
Pod goroj visokoj.

Venčec bó spletala,
Mariji ga dala.«

Ženihova smèrt.

Sinko Marko se je ženiô
Prék morja glóbokega.

Iskô si je takšno lübo,
Kaj bi znala svilo presti. —

Iskô jo je, najšô jo je
Prék morja glóbokega..

Hala hala, mladi ženih,
Prosi da nama svatý!

Svaty prišli só po sneho
Prék morja glóbokega.

Sneha je zkonec ladje stala,
Zlati pèrstan gledala.

Pèrstan se zmekne z béle rokè.
No padne v sivo morjè.

Hala hala, mladi pozavčin,
Grüntaj ti da sivo morje. —

Jaz bi grüntô sivo morje,
Pa ga nemrem grüntati. —

Hala hala, mladi déver,
Grüntajda ti sivo morje! —

Jaz bi grüntô sivo morje,
Pa ga nemrem grüntati. —

Hala hala, starišina,
Grüntajda ti sivo morje! —

Jaz bi grüntô sívo morje,
Pa ga nemrem grüntati. —

Hala hala, mladi ženih,
Grüntajda ti sivo morje! —

Ženih je skočô v sivo morje,
Pa ga ne več vidit bilò.

Sneha je začela krikati,
Krikati na javkati,

Róbce med svaty je delila —
Svilne róbce no pèrhpogače.

Róbce vse je razdelila,
Samo eden njoj je ostô.

Samo eden bâ poviše
Za ženiha bâ osnovani.

Ž njim pa si je zavezala
Čèrne oči, bistre oči;

No skočila v morje sivo,
V morje sivo no glóboko.

Gé prebiva moj lübi dragi,
Naj prebiva mojo télo,

Kuma ino sneha.

K Neži só pèrjahali
Mladi vogledniki —
Mladi vogledniki
Z devete dežele.

Ona pa si ide
K svojoj staroj kumi,

Svojo staro kumo
Lépo si popita:

»Kaj bi, kuma, včinila?
Jel bi se ženila —
Jel bi se ženila?
Al se nebi ženila?«

»»Lüba moja draga,
Če se češ ženiti,
Čem te podvičiti,
Kak se maš ženiti.

»»Da dó te pèrpelali
V deveto deželo,
Piti dó ti dali
Gifta no čemera —

»»Piti dó ti dali
Gifta no čemera;
Ti pa si ga nagni,
Ali mi ga nezpij.««

Njo só pèrpelali
V deveto deželo,
Piti so njoj dali
Gifta no čemera.

Ona ga nagnóla,
Ali ga nezpila;

Na trato ga je vlila,
Trata je posehnóla.

»»»Oj nesréčna kuma,
Tvoja stara kuma!
Da te je podvičila,
Kak se maš ženiti.

»»»Devet sneh sem mela,
Vseh devet sem vmorila,
Tebe pa nemorem,
Te bóš ti zdaj mene.«««

Boleni junak.

Stoji mi stoji gora
Duga no visoka;

Na gori pa mi stoji
Seh dvanajst junakov.

Enoga zaboli
Glava ino sèrce.

»Pustite me zadi,
Ja nemrem makširat.

»Delajte mi rako
Tam pèr svetom Roku;

»Kopajte mi jamo
Pèr svetom Ivanu,

»Oj jamo glóboko
Na sablo široko:

»Zvünah pa mi püst'te
Mojo desno róko;

»Za róko mi pèrvežte
Mojega vranj-konjiča.

»Naj me konjič plače,
Da me lüba neče.

»Delajte mi mosty
Z mojih bélih kosti —

»Od mojega groba,
Do lübinega dvora.

»Po njih de se šetala,
Mene razmišlavala.«

Konjič zahèrzguje,
Lüba zaplakuje.

Čudna bolezen.

»Vežteda mi mati glavó,
Ka meni pèrle leži bó!

Jaz sem si vidâ lübico
Pèr svetem Jürji na senjmu —
V lépih èrdečih kiticah,
V džündžanih lépih particah.

Zidajte, mati, cirkvico,
K meši de prišlo, gé bó kaj—
K mešide prišlo, gé bó kaj,
Morti še pride lübica.«

K meši je prišlo, gé blo kaj,
Lübice pa le ne bilò.

»Kopajte mati stüdenec,
Po vodo de prišlo, gé bó kaj,
Po vodo de prišlo, gé bó kaj,
Morti še pride lübica.«

Po vodo je prišlo, gé blo kaj,
Lübice pa le ne bilò.

»Povejte mi, mati, mèrtev glas,
Molit de prišlo, gé bó kaj —
Molit de prišlo, gé bó kaj,
Morti še pride lübica.«

Molit je prišlo, gé blo kaj,
Njegova lüba naj najpréj:

»»Kaj pa mi je to za mèrtvič,
Ki lépo gleda koz pèrtič?

»»Noge si ma za plesanje,
Róke pa za obinjanje —
Róke ma za obinjanje,
Vüsta pa za kišüvanje.««

Izkušavanje drage.

Stoji mi stoji lépo pole —
Pole šüroko,
Na poli pa mi stoji drevce
Lipa zelena.

Pod lipoj sidi lübi z lüboj
Vanek z Trezikoj.

Nad njima pa se vtica vèrti —
Vtica sejavka.

»Čüčü vtico, lüba moja!
Kak si popévle,

»Vtica meni tak govori,
Kak se ženiâ bi.

»Jaz pa bóm se ti oženiâ,
Drügo lübo vzeâ,

»Ki bo mi svilo postilala,
Vino natakala.«

»»Oj ženi se ženi v ime božjo,
Vén nêš dugo živ.

»»Na tvojem grobi bó mi zrasla
Trava détela;
Na travi pa bóm si ja pasla
Pave pisane.

»»Oni pa dó mi püščali
Perje pisano;

»»Pisano perje bóm ja brala,
Vanjkiše šivala;

»»Na vanjkoših pa bóm si spala
Célo léto dni.««

»Nevéri mi, nevéri, lüba moja,
Kaj sem praviâ jaz:
Ti si moja, no bóš moja
Zdaj no na ves čas.«

Lépa Jana.

Lépa Jana se šetala
Gor no doli kraj Dunaja — hm!

V Dunaj vodo je gledala,
Sama sebe zaglednola — hm!

Oje joje, milost božja!
Kak sem deno jako lépa — hm!

Moje lépe čèrne oči
Vse junake prekanile — hm!

Vse junake prekanilę,
Vse junake dó vmorile — hm!

No še Turka harambaša,
Ki med vojskoj konja jaše — hm!

Ki med vojskoj konja jaše,
No se z svetloj sabloj paše — hm!

Junak Dunaj plava.

Stoji stoji lépo pole —
Pole dugo no široko.

Posréd pola vlegla steza —
Steza duga no vglajena.

Po stezi pride divojka —
Prelépa mlada divojka,

No si gleda v tiho vodo —
V tiho vodo, bistri Dunaj.

Oj v Dunaji, oj v Dunaji —
Al je sunce, al je mésec?

Neje sunce, neje mésec,
Mladi junak Dunaj plava.

»Plavaj plavaj, mladi junak!
Plavaj no na kraj pèrplavaj!« —

»»Oj divojka, draga lüba!
Kak bi plavâ, da nemorem:

Moja lépa ojstra sablja —
Ona mene v Dunaj vleče;

Moja lépa svétla puška,
Ona mene na dno spravla.««

Bratec ino sestra.

»Jel si čerka, platno namočila?«
»»Nesem neti do vodice prišla,
Gledala sem čüdo preveliko!««
»Kaj za čüdo, čerka prelibléna?«
»»Müra, Drava vodi vküp stekate:
Müra nosi drevje no kamenje;
Drava nosi okovane šajke.
V šajki sédi bratec no sestrica;
Bratec réže, sestrica pa šivle.
Sestra bratca z iglicoj bodicne:
Gledaj, bratec, kak béli grad gori. —
Naj le gori, če ves vgrünt mi zgori;
Ja sem slüžâ v njem tri céle léta,
Da zaslüžim drago no konjiča;
Vranj-konjiča so mi obečali —
Obečali, al ga nigdar dali;
Lüba me je tri léta lübila —
Tri lübila, štèrto se omožila.««

Ljubi konja jaše.

Lübi konja jaše
Z Radgonjskega grada.

Na konjiči nese
Sivega sokóna;

Za klobükom ima
Vejo rožmarina.

Konjič zahèrzgeče,
Lüba z hiže šeče.

»Lüba moja draga,
Kam pa bi z konjičom?«

»»Lübi moj prédragi,
V mojo štalo zidano.««

»Lüba moja draga,
Kam pa bóm z sokónom?«

»»Lübi moj predragi,
V mojo svétlo kamrico.««

»Lüba moja draga,
Kam pâm z rožmarinom?«

»» Lübi moj predragi,
V moje béle nadra.

Konjič de ovsek zobâ,
Sokón lépo péâ,

Rožmarin lépo cveâ,
Ti pa me lübiâ.««

Ljubi pri ljubi.

Lübi konjiča kèrmi —
Konjiča čèrnega.

Konjiča pa bó jahâ
V deveto deželo.

Konjiča pa pèrjaše
V deveto deželo.

Pred lübičinoj kamri
Konjič nemilo zherže.

Lübica je pèrbéžala,
Konjiča je pèrjela
Za vüzdo srebèrno.

Konjiča je pelala
V štalico zidano.

Zobat mu je dala
Eno merco ovseka,

Piti mu je dala
Vedro frišne vode.

Lübega je pĕrjela
Za béló rokó,

Ino ga pelala
V kamro pisano

V kamri mu postlala
Lépo bélo postelo.

»Čüčü! lüba moja,
Kak si dékle pojejo,
Ki po travo idejo.«

»»Níkaj nikaj, lübi moj,
Dekle si pojejo,
Da posódvo vmivlejo.««

»Čüčü! moja lüba,
Kak si hlapci füčkajo,
Ki konjíče češejo.«

»»Nikaj nikaj, lübi moj,
Hlapci lepo füčkajo,
Da konjičom polagajo.««

»Čü čü! lüba moja,
Kak petelinci pojejo,
Venda bó že béli den.«

»»Nikaj nikaj, lübi moj,
Petelinci pojejo,
Da si lübe zovejo.««

»Gle gle, lüba moja,
Prišla je že zorjica!«

»»Nikaj nikaj, lübi moj,
To je nikšna zorjica,
To je le svétla mésečina!««

»Čü čü! lüba moja,
Konjič mi je zhèrzgetâ:

»Sréčno sréčno, lüba moja
Zdaj mi je čas vandrati.«

Ljuba z devete dežele.

(Iz Ilovca.)

Pite, jéte — pite, jéte
Mojega bratca konji —
Hm hm, ja ja —
Mojega bratca konji.

Te mo tekli — te mo tekli
V deveto deželo —
Hm hm, ja ja —
V deveto deželo.

Tam mo najšli — tam mo najšli
Mojega bratca lübo —
Hm hm, ja ja —
Mojega bratca lübo.

Kaj na glavi — kaj na glavi?
Pantelni plehtajo —
Hm hm, ja ja —
Pantelni plehtajo.

Kaj na nadrah — kaj na nadrah?
Iglice žvinglajo —
Hm hm, ja ja —
Iglice žvinglajo.

Kaj na rókah — kaj na rókah?
Pèrstani svétlijo —
Hm hm — ja ja —
Pèrstani svitlijo.

Kaj na nogah — kaj na nogah?
Šolnjiči leščijo —
Hm hm, ja ja —
Šolnjiči leščijo.

Kaj na hèrbti — kaj na hèrbti?
Süknjica šomóče —
Hm hm, ja ja —
Süknjica šomóče.

Slovenka.

(*Iz Murskega polja.*)

Minka žela — Minka žela
Dételino travo —
Hm hm, ja ja —
Dételino travo.

Z zlatim sèrpom — z zlatim sèrpom,
Z bélimi rókami itd.

Kaj nažela — kaj nažela
Vse konjičom dala itd.

Pite, jéte — pite jéte
Mojga bratca konji itd.

Te tê tekli — te tê tekli
V deveto deželo itd.

Tam te najšli — tam te najšli
Mojga bratca lübo itd.

Žuta svila — žuta svila
Po dvori plaheče itd.

Z zlatim perjem — z zlatim perjem
Dvorišče pometa itd. itd.

Kaj na glavi — kaj na glavi?
Pantelni plehečejo itd.

(*Dalje se poje ko pèrva pred njo.*)

Mlin ljubezni.

(*Iz Murskega polja.*)

Stoji mi stoji pole —
Pole šüroko,
Na poli pa mi rase
Drevce zeleno.

Na drevci mi je zraslo
Lépo jabuko:
Od zvünaj je èrdečo,
Od znótraj zeleno.

Tak glih je lüba moja —
Lüba cartana:
Na lici je èrdeča,
Pèr sèrci žalostna.

Na srédi njenega sèrcá
Stojita mlina dva,
Drüga nič nedelata,
Lübezen meleta.

Dekliči ino fantiči.

(Iz Cerovca.)

En oča ena mati
Sta božnega staná,
Oneja drügo nemata
Kak sina gizdavega.

Na meštvo se je štondera,
On mešnik nebó nigdar;

Ja on drügo nič nebó,
Kak lépi fanj soldak —
Kak lépi fanj soldak,
En mladi oficér.

En oča ena mati
Sta božnega staná;
Oneja drügo nemata
Kak ograd zgrajeni.

V ogradi drügo nemata
Kak jablan drevó;
Na drevi drügo nemata
Kak lépo jabuko.

Od zvünah je èrdečo,
Od znótrah zeleno.

Tak glih ste vi dikline.
Kak toto jabuko:
Na lici ste vesele
Pèr sèrci žalostne. —

Tak glih ste vi pajbari
Kak toto jabuko:
Od zvünah libeznivi,
Od znótrah falš-sèrcá.

Na srédi mojga sèrcá
Stojita mlina dvá,
Drügo nič nedelata,
Libezen meleta.

Samo ljubezen je resnična.

(Iz okolice Marborske.)

Čela je letéla
Na goro zeleno,
Sréčala — sréčala
Svojega lubega očeta.

»O moj lubi oče!
Al že rože cvetó?«
»»Ja ja ja — só cvelé,
Pa só že ocvele.««

Čela je letéla
Na goro zeleno,
Sréčala — srèčala
Svojo lubo mater.

»Moja luba mati!
Al že rože cvetó?«
»»Ja ja ja — só cvele,
Pa só že ocvelé.««

Čela je letela
Na goro zeleno,
Sréčala — sréčala
Svojega lubega bratca.

»O moj lubi bratec!
Al že rože cvetó?«
»»Ja ja ja — só cvelé,
Pa só že ocvele.««

Čela je letéla
Na goro zeleno,
Sréčala — sréčala
Svojo lubo sestrico.

»Moja luba sestrica!
Al že rože cvetó?«
»»Ja ja ja — só cvelé,
Pa só že ocvelè,

Čela je letela
Na goro zeleno,
Srèčala — srèčala
Svojega lubega dragega.

»O moj lubi dragi!
Al že rože cvétó?«
»»Ja ja ja — že cvetó,
Zdaj najlépši cvetó.««

Kdé je naj bolje?

Veter véja, z snégom séja,
Mene odeja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr meni hajala?«

»»Oj nikaj nikaj, draga mati,
Žmetno je pri vas ležati:
Kratka odeja, duga noč,
Mene pa zebe célo noč.««

Veter véja, z snégom séja,
Mene odeja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr oči hajala?«

»»Oj nikaj nikaj, draga mati,
Žmetno pèr oči je ležati,
Kratka odeja, duga noč,
Mene pa zebe célo noč.««

Veter véja, z snégom séja,
Mene odeja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr sestri hajala?«

»»Nikaj nikaj, draga mati,
Žmetno pèr sestri je ležati:
Kratka odeja, duga noč,
Mene pa zebe célo noč.««

Veter véja, z snégom séja,
Mene odéja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr bratci hajala?«

»»Nikaj nikaj, draga mati,
Žmetno pèr bratci je ležati:
Kratka odeja, duga noč,
Mene pa zebe célo noč!««

Veter véja, z snégom séja,
Mene odeja nič negréje.
Mati je čerko pitala:
»El bóš pèr lübem hajala?«

»»Le to le to, draga mati,
Lehko pèr lübem je ležati!
Duga odeja, kratka noč
Meni bó toplo célo noč.««

Ljubezen drage, prava ljubezen.

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom.
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko ide,
Ki slovò si jemle
Od svojega očè:

„Z Bogom, lübi oča,
Jaz na vojsko pojdem!“
„„Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa nigdar več nedojdi.““

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom.
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko pojde,
Ki slovo si jemle
Od svoje lübe matere:

»Z Bogom, lüba mati,
Jaz na vojsko pojdem!«
»»Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa nigdar več nedojdi.««

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom.
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko pojde,
Ki slovò si jemle
Od svojga lübga bratca:

»Z Bogom, lübi bratec,
Jaz na vojsko pojdem!«
»»Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa nigdar več nedojdi!««

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom.
To nepoje vtica,
To je mladí junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko pojde,
Ki slovò si jemle
Od svoje lübe sestre:

»Z Bogom, lüba sestra,
Jaz na vojsko pojdem!«
»»Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa nigdar več nedojdi.««

Vtica lépo poje
Dol pod bélim gradom,
To nepoje vtica,
To je mladi junak —

To je mladi junak,
Ki na vojsko pojde,
Ki slovò si jemle
Od svoje lübe drage:

»Z Bogom, lüba draga,
Jaz na vojsko pojdem!«
»»Le pojd, le pojd, le pojdi,
Pa skoro nazaj dojdi.««

Bolezen glavna.

Vtica je pèrletela
Na okni posidí;
Libezen premišlüje.
Da lübi pèr lübi spí. —

Če bódó drügi fantje
Te, draga, büdili;
Ti pa njim tako reci,
Da glava te bolí.

Sréčno, sréčno, vi fantje!
Jaz nemrem stanóti —
Jaz nemrem stanóti,
Da glava me bolí.

Ptica glas prinese.

(*Iz Murskega polja.*)

Vtica je pèrletéla
Z Gradca némškega,
Ino je letéla
V béli Varožlin.

Tam si je dol séla
Na lépi béli hram,
V kerem je prebivâ
Mladi kapitan.

»Jaz pa sem ti pèrnesla
En lép veseli glas,

Ki ti ga je poslala
Mostnarova či.

Če si jo misliš vzeti,
Hitro mi povéj. « —
»» Da bi jo mislâ vzeti,
Že davno bi jo meâ. «« —

Glas iz Gradca.

(*Iz okolice Ormužke.*)

Ena vtica je pèrletéla
Z tega Gradca nemškega,
Ona pa je obsedela
Gdé furmani zprežüjejo.

Gdé pa je mladi furman,
Ki Vanč mu je imè? —
On je v béloj hiži,
Dobro pije ino jé.

Kaj si ti vtica pèrletela,
No kaj mi ti povéš? —
Jaz sem ti pošto pèrnesla
Eno pošto ali dvé —

Jaz sem ti pošto pèrnesla
Eno pošto ali dvé,
Ki jo tebi je poslala
Türskega hotmana či.

Če si jo misliš vzeti,
Le hitro mi povéj;
Če pa je nemisliš vzeti,
Le hitro odpovéj. —

Da bi jo mislô vzeti,
Že davno bi jo meô:
Jaz pa bóm si vzeô
Enega grofa čer.

Jaz bóm njoj zaženiô
Svojih dvanajst konjov —
Svojih lépih dvanajst konjòv,
Svoje lépe štiri vozè

Ljubi pri ljubi.

Bog mi daj le svétlo noč,
Ka bóm jahâ célo noč
Črez tri gorè, črez tri dolè
Črez tri zelene travnike.

Proti béloj Liblanici,
Pred moje lübe kamrico.

Konjič je milo zhèrzgetâ,
Lüba z kamre pèrbežala.

»Oj joj joj kaj je to za glas?
To je lübega konjičov glas!«

Vzela ga je za vüzdo srebèrno,
Pelala v štalico zidano.

Zobati mu je dala
Lépe žute pšeničkice;
Z okovane vedre dala
Piti frišne vodice.

Lübega vzela za bélo rokó
No pelala v kamro malano;
Na stolček ga je posadila —
Na stolček lépi svilnati.

Za jésti mu položila
Lépih pèrhkih pogačic;
Za piti mu je postavila
Sladkega rómenega vinčeca.

Onjedva pa sta počivala
V lépoj prebéloj posteli..
Konjič je nemilo zhèrzgetâ,
Lübi od lübe slovò jemâ:

Sréčno ostani, lübica,
Meni je že čas vandrati
Črez tri gore, črez tri dolé,
Črez tri zelene travnike.

»Ostani še, lübi, pri meni
V mojoj malanoj kamrici;
Dokič bóš ti pri meni spâ,
Bó tvoj konjič pšeničko brâ.«

Ljubezen do dvuh bratov.

Čüâ sem žalosten glas
Od svoje lübe strélanje —
Oj strélanje no bóbnjanje —
Oj bóbnjanje no igranje.

Jaz sem si obsedla konjiča,
Tak čèrnega kak žüžovka,
Tak gladkega kak ribica,
Tak hitrega kak vtičica.

Vzeâ sem si en par pištol,
Pèrpasâ svétlo sablico,
No pèrjaha k lübici
Pred kamrico, pod oknece.,

»Odpri mi lüba, kamrico,
Naj k tebi ležem si nicoj.«
»»Jaz ti neodprem kamrice,
Pri meni je bratec moj.««

»To pa mi neje bratec tvoj,
Prék tebe dèrži pravo rokó,
Na pèrsti pa ma pèrstan zlat,
Ka se sija po vsoj kamrici.

»Na zglavniki pernat klobük,
Na klini vidim puškico,
Na mizi vidim sükn̄jico,
No poleg svétlo sablico...

»Daj da mi, lüba, bélò rokó,
Naj vzemem od tebe slovó.«
Lüba podà bélo rokó;
Lübi jo odséka z sablicoj.

»To naj bóde vsakšnoj takšnoj,
Kak si mi bila lüba ti;
Zakaj si lübila bratca dva:
Lübi enega al pa nibenega.«

Ne tréba zibanja.

Stoji mi stoji pole —
Oj pole šüroko;
Na poli stoji drevce —
Oj lipa zelena.

Pod lipoj stoji miza —
Oj miza kamena;
Okolo mize stolci —
Vsi lépi pisani;

Na njih pa mi sidíjo
Mladi fantiči;
Med soboj si gučíjo,
Ker lepšo lübo má.

»Jaz pa mam eno lübo,
»Kaj njoj enake né;
»Enok šêm pri njoj spâ,
»Te pa nikdar več.

»Šenka bóm njoj zibelko
»Te pa odvandrâ bóm.«

Lüba je za lipoj stala,
Te réči slüšala:
»»Tebi ne tréba vandrat,
Neti meni zibati.««

Ona pa je šla domò
V kamro malano,
Močno se zariglala
Z devetimi riglí.

»Dober večèr, lübica,
»Odpri mi kamrico —
»Odpri mi kamrico,
»Kak si navajena.« —

»»Bog ti plati, dragi lübi,
»»Lezi ti na tratico!«« —
»Če se ti ja nemilim,
»Tak moja süknja svilnata.«—

»»Če je tebi žô za süknjo,
»»Meni za bélo postelo:
»»*Ne tréba tebi vandrati,*
»»*Ne meni zibati.*«« —

»Oj kaj je tebi lüba,
»Kaj sì tak žalostna?
»Gdo kódi ti je to povedâ,
»Se tebi zlagâ je.« —

»»Meni se ne nišče zlagâ,
»»To sem sama slüšala:
»»Za lipicoj sem stala
»»Te réči slüšala.««

Dva groba.

Ena vtica pèrletéla
Sela si na okneca,
Ona pa je tak velela,
Kaj je Minka betežna.

Kak hitro Ivan to začüje,
On od straha zablidi,
Lépo bélo se opravi,
No odide k Minkici.

Kak on hitro v hižo stópi,
Ona mèrtva že leži,
Tüdi on na tla opadne,
No mèrtev obleží.

Njega só mi pokopali
Proti sunčnem izhodi;
Njo pa só pokopali
Proti sunčnem zahodi.

Ž njegovega groba je zrasla
Lépa roža gartroža;
Ž njenega pa je groba zrasla
Lépa béla lelija.

Onjedvi sta dorasli
Zraven béle cirkvice,
Tam pa sta se ošepili,
No rásli v svetò nebò.

Pitanje.

Stoji mi stoji polece —
Oj pole lépo šüroko.

Oj Neža, Neža, Nežica —
Liblanjska lépa kelnarca!

Na poli stoji hižica —
Zidana oštarijica. itd.

K Neži sta prišla štidenta dva;
Z čèrne škole sta obà. itd,

Daj nama Neža, daj nama ti
Piti no jésti v oštarijici:

Piti daj vinca od tréh lét
No jésti sladko cukrojéd.

Sta pila vince od tréh lét,
Pojéla sladko cukrojéd.

Povéj da nama Nežica
Kaj va zdaj tebi platila.

Vidva mi nêta dužna nič,
Le povéjta mi te tri riči.

Tri riči ta mi povédala,
Kere vaj bóm opitala.

Kam tote düše pridejo,
Ki vodo v vino vlévlejo? —

Tote düše pa pridejo,
Gé só na véke zgüblene. —

Kam tiste düše pridejo,
Ki matere déco vmarjajo? —

Tiste düše ti pridejo,
Gé só na véke zgüblene. —

Kam pa te düše pridejo,
Ki kuma s kumom pregriši? —

Tiste düše ti pridejo,
Gé só na véke zgüblene.

Bistre noge.

Lübi pa ide k lübici
V lépoj prebéloj opravi,
V lépem čèrnem klobüčeci.

»Nehodi, nehodi k lübici,
Za gvišno dó te vlovili,
No v béli grad odpelali.«

»»Mene pa nedó vlovili,
Ne v béli grad odpelali;
Jaz mam ti bistre nogice,
Ki dó me nesle prék goré
Ino čez šüroko polé.««

Nékda ino zdaj.

Micika je po placi — hodila
Korpeček na rokah — nosila —
Korpeček na rokah — nosila,
Fantom je püšelce — délila.
Fanti só jo opi—janili,
Ka só je leži — vkanili.

Micka je po placi — hodila
Sineka na rókah — nosila —
Sineka na rókah — nosila,
Fantiče za krühec — prosila.

Minka.

»Hodi da, Minka, zdaj domó:!:«
»»Nedem, nedem neti nesmém.««

»Što pa te, Minka, nepistí:?:«
»»Lübi, lübi, lübiček moj.««

»Kaj pa ti, Minka, lübi dá:?:«
»»Tolar, tolar, tolara dva.««

»Kaj pa bóš, Minka, z talarma:?:«
»»Zibko, zibko küpila bóm.««

»Kaj pa bóš, Minka, z zibkicoj:?:«
»»Sinka, sinka zibala bóm.««

»Kak pâš mu, Minka, pévala:?:«
»»Tuja haja, Bog daj skoro dva!««

Kukovica.

Kukovica kukuje
V bükovji zelenom;
Kosec koso brüsi
V zelenem travniki.

Marinka z cirkve gre
Kak roža rózmarin,
Vèrbnjak pa za njoj,
Kak riba za vodoj.

Sénca jaborova.

Vtičice pojejo,
Gèrlice ziblejo:
Lépa je senčica
Jaborova.

V sénci mi stoji
Pisani štampet —
Pisani štampet
Bélo postlan.

V njem pa mi leži
Deklica mila —
Deklica mila,
Mlada Anjčika.

Mimo se šeče
Pajbiček mili —
Pajbiček mili,
Mladi Videk.

On si jó pita:
»El bóš kaj jéla —
El bóš kaj jéla,
Ali pila?«

»»Jaz nebóm jéla,
Jaz nebóm pila
Samo me lübi,
Videk moj!««

Kdé je najbolje.

Poje, poje čèrni kos,
Po zelenem bükovji:
Za njim špega jager mlad,
Kaj bi ga stèrliâ rad.

Ne strelaj me ne, jager mlad,
Jaz ti mam dežele tri;
V sakšoj deželi grade tri,
V sakšem gradi lübe tri.

Pèrva mi je šribarca,
Drüga je fèrboltarca,
Tretja pa je Micika,
Moja prava lübiča.

Pèr pèrvoj sem pečenko jeâ;
Pèr drügoj sem vince piâ;
Pèr tretjoj sem krühec jeâ,
No mèrzlo vodico sem piâ.

Z pèrvoj sem spâ na vanjkiši;
Z drügoj na mehkoj postelci;
Z Micikoj na praproti:
Na praproti sem naj leži spâ.

Pisan ptič.

Priletâ je pisan vtič,
Pèrnesâ žalosten glas —
Pèrnesâ žalosten glas,
Ka, Micka, neboš več diklič.

»Jaz pa tebe čem dobit,
Perjiče ti spipati —
Perjiče ti spipati,
Ka nebóš več ti pisan vtič.«

»»Zpipli mi, zpipli, Micika,
Le malo me püsti živega;
Meni de zraslo perjiče,
Pa bóm páli pisan vtič.

»»Jaz pâm zletâ v zelen gaj,
Tam veselo si zapeâ;
Jaz bóm páli pisan vtič,
Al ti nigdar več diklič.««

Slobodnost.

Vtica poje (:)
V zelenoj naranči.

Njó si gleda (:)
Mlada gospa z grada,

Hodi vtica (:)
K meni v béli grad!

Pri meni bóš (:)
Drobni džündž zobala —

Džündž zobala (:)
Farazino pila.

Pèr kraljiči (:)
Mladem bóš sedéla —

Bóš sedéla (:)
Pésmice mu péla.

»Nečem, nečem (:)
Mlada gospa k tebi!

»Ti bi mene (:)
V béli grad zapèrla.

»Raj odletim (:)
Si ja v lóg zeleni;

»Se nazoblem (:)
Rómene pšeničke,

»Se napijem (:)
Lépe frišne vode,

»No zapojem (:)
Z moje drage vole.«

S v è t.

Žuta vuga lépo poje
Nasred lóga zelenoga — hoj hoj!

Za njoj hodi jager mlad,
Kaj bi njo vmoriâ rad — hoj hoj!

Nestrelajda mene jager,
Nestrelaj me, jager mlad — hoj hoj!

Jaz te očem podvičiti,
Kak se moreš oženiti — hoj hoj!

Nejemli si stare babe;
Stara baba, velka žalost — hoj hoj!

Nejemli si mlade vdove;
Mlada vdova, jako hüda — hoj hoj!

Vzemi si lépo divojko;
Lépa divojka, sèrčna radost — hoj hoj!

Brezov lés.

Lép ti je lép brezov lés,
Béli no zeleni,
Še lépši ti je ledikstan,
Radosten, veseli.

Lüba cegèlc piše,
Meni ga pošila:
»Delaj, lübi, zibelko,
Trébå mi je bó.«

»»Zibelka je narejena
Z lipovega dréva;
Pridi da si ti po njo,
Če ti je tréba bó.««

»Sineka bóm zibala,
Pésmice mu péla;
Célo milo léto dni
V sénčici sedéla.«

Cèrni kos.

(*Iz Celjskega kotara.*)

Lejpo poje čèrni kos,
No trepeče z nogoj zkoz;
Za njim gresta fanta dva,
Rada bi mu možgane zpila.

Kadàr prideta bliže k njèm,
Edèn veli: Tèga želim!
Tič lepò zapèje,
No se jima nasméje:

Očeta le mene lovit,
Moreta bolj hitra bit:
Vidita da perje mam,
Lehko jàz vjidem vam'.

Ko ne sta ga dobila,
Pa sta kam drugam šla:
Micki sta vlovila,
V njedvi se zaljubila.

Sirote.

(*Iz Celjskega kotara.*)

Žena, žena zakonjska
Zpoviedana, obhajena —

Zpoviedana, obhajena,
Nikdar več gor nevstajena.

»Le prid le pridi, ljub moj brat!
»Kaj ti mam jàz poviedat:

»Bódi ti voča mojih otròk —
»Mojih otròk, vbogih sirót.

»Da óš ti dav svojim kruhà —
»Dav svojim kruha bejlèga,
»Dàj ti mojim zmesnèga.

»Da óš ti dav svojim vinca —
»Dav svojim vinca zrelèga,
»Daj mojim friške vodice.

»Da óš dav svojim prašni gvant,
»Dàj te mojim hodničnèga.«

Voča, voča na stran' stojí
Se z ojstroj šiboj nam grozí.

»»Nikar te nikar, voča vi!
Našo smilènje že v grobi leží.««

Vmoriteljka.

»Kaj si, Orša, ti žalostna?
Kaj sinka si zanosila?
Al si, Orša, ti žalostna,
Kaj si si ga vmorila?«

»»Jaz pa še sem skoz vesela,
Kaj sem si ga kèrstila,
No za kumo sem si vzela
Marijo ino Jezoša.««

»Oj poglejda, mlada Orša!
Gdo tódse pèrti tebi gre?«
»»Tódse pa mi grè mladi frajman,
Ki de mi glavo jemâ.««

» Orša, češ ti moja biti,
Ali češ glavó zgibiti? «
»» Jaz čem raj glavó zgibiti,
Kak pa tvoja biti.

»» Dosti sem tancov zatajíla,
Dosti fantov zanorila:
Kakšo bilo mi je živlenje,
Takša naj bó moja smèrt. «

(*Tota pésma ide svojim redom na strán 88. za pésmo « Vóznica. »*)

VÕGERSKE.

(*Iz železne ino saladske stolice.*)

Tri sinovje.

(*Iz železne stolice,*)

Po mourji mi plavą nova ladja,
Srebrom okovana.
V njej pa mi sidi mlada divojka,
Tenka no visoka.
Po brejgi mi jašijo mladi katanje,
Srebrni konjiči.
»Jaši mi jaši, mlada divojka,
Kaj bóš z nami spala.«
»»Jaz sam ti ne ta mlada divojka,
Ka bi z vami spala.
Jaz pa imam tri mlade sine,
Só vsi tri jednaki.
Prvoga sam v Büdino dala,
Vse z Büdinov lada,
Drügoga sam si kralom dala,
Vsem kralom kralüje.
Tretjega pa sam Bougi dala,
Bojdi Bougi hvala!««

Vdovica ino divojka.

(Iz železne stolice.)

Ravnaj mi, moj mili,
Poule ino dvore;
Idi mi, moj mili
Konjiček, na gore.

Konjiček mi ima
Dvojno trojno kopje;
Kopje pa mi ima
Tri zelene vejnce.

* * *

Plavaj mi pa plavaj,
Moj zeleni vejnec!
Ino mi priplavaj
V mojga bratca dvorec.

I tam nótri idi,
I njemi povejdaj:
Či se nej oženô,
Nít se naj neženi.

Naj si on nejemle
Gizdave dovice;
Neg naj si on vzeme
Pokourno divojko.

Dovičino blago
Vsigdar oponosno;
Divojkino blago
Vsigdar v srci drago.

Dovica mi ima
Krplive za nadrov;
Divojka mi ima
Rožmarin za nadrov.

Slobodnost.

(*Iz železne stolice.*)

Služit me zové
Jeden mladi gospon;
Nejbóm bogme šla,
Gospà je čemerna.

Jaz si poletím
Na široko poule,
Tam se nazobam
Rumene pšenice.

Jaz si poletím
Na visoko gouro,
Tam se nazobám
Rumenoga grozdja.

Tam mi pa hodè
Jeden mladi jajer:
Strejlô bi me rad,
Paj se jemi mejlim.

Rodbina.

(*Iz železne stolice.*)

Sirmak günak touži
Po günačkoj vouzi;

Če se bole touži
Se je v vekšoj vouzi.

»Oča moj predroagi
Rešte me te vouze!«

»»Sinek moj lübleni,
Koaj je za te doati?««

»Oča moj predroagi!
Neje dosti doati —

»Neje dosti doati,
Te tri črne konje.«

»»Sinek moj lübleni,
Tou je preveč doati,««

Sirmak günak touži
Po günačkoj vouzi.

Če se bole touži,
Se je v vekšoj vouzi:

»Moati moja droaga,
Rešte me te vouze!

»»Sinek moj lübleni,
Koaj je za te doati?««

»Moati moja droaga,
Neje dosti doati —

»Neje dosti doati,
Te tri bejle grady.«

»»Sinek moj lübleni,
Tou je preveč doati.««

Sirmak günak touži
Po günačkoj vouzi.

Če se bole touži
Se je v vekšoj vouzi;

»Bratec moj predroagi.
Reši me te vouze!«

»»Bratec moj lübleni
Koaj je za te doati?««

»Bratec moj predroagi,
Neje dosti doati —

»Neje dosti doati,
Te tri sviekle puške.«

»»Bratec moj lübleni
Tou je preveč doati««

Sirmak günak touži
Po günačkoj vouzi.

Če se bole touži,
Se je v vekšoj vouzi;

»Sestrica predroaga,
Reši me te vouze!««

»»Bratec moj lübleni,
Koaj je za te doati?««

»Sestrica predroaga,
Neje dosti doati—

»Neje dosti doati,
Te tri lejpe kite.«

»»Bratec moj lübleni,
Tou je preveč doati.««

Sirmak günak touži
Po günačkoj vouzi.

Či se bole touži
Se je v vekšoj vouzi:

»Lüba moja droaga,
Reši me te vouze!«

»»Lübi moj lübleni,
Koaj je za te doati?««

»Lüba moja droaga,
Dosti ti je doati,—

»Dosti ti je doati:
Tvojo bejlo rouko.«

»»Lübi moj lübleni!
Neje dosti doati;

»»Nèje dosti doati,
Mojo bejlo rouko.

»»Lehkoj za te doati
Rouko no živlenje.

Maćóha.

(*Iz saladske stolice.*)

Čerka je mòlilà Boga
Na materinom grobišči:
»Stante-da, mati; vi gori!
Ka se nam oča oženô,
Lagojo mater pripelô,
Nas dejco zčejla oboužô.
Gda je to mater zaroučô,
Nam je nevolo odloučô.
Žalostna dejca, žalostna,
Šteroj se daje mačiha:
Nam se je dala mačiha,
Vse nam nevolo načinja,
Svoje čemere občinja.
Krüh nam li peče z pepela,
Jesti nam küha z čemera.
Jesti je naše čemer zdaj,
Piti pa žvepelno takaj.
Gente se, mati, v grobi vi,
Gda se vam dejca dreseli —
Gda se vam dejca dreseli,
Stante-da, mati, z groba vi!

KRANJSKI.

Pegam ino Lambergar.

Pegam jezdi po Dunaji,
Pred cesarskim dvoram obstojí,
Rekû je cesarju svitlimu:
»Al imaš junaka pod saboj,
De bi se skusiû on z manoj.«
Tako svitli cesar govorí:
»»Jès mam junaka pod saboj,
De se že skusi on s taboj;
Al mi je daleč rumeno,
V Krajnski dežel' na bélim Kameno.««
»Če je blizo pošliva ponj,
Če je deleč pišiva ponj.
De bi se znašû pobič mlad,
»De bi na bèl' Kamen znoû.—
Še se je znašû pobič mlad,
De je na bél' Kamen znoû,
Klobuk je vzeû pod pajzdehe,
V róke pa drobno pismice.—
Pobič mi pa čez polje gré,
Lambergar pa v linah stoji,
Še tako pravi in govorí:
»K nam pa dunejski pobič gre,
Cajtinge nese dunejske.«

Še mu hitro naproti gre,
Na štengah sta se srečala:
Z eno róko ga je objeû,
Z to drugo pismice je vzeû.
Hitro pa je pismo prebraû,
Še mi je tak materi djaû:
»Kaj vam povém, mati moja,
Po me je poslaû Pegam hud.«
»»Pegam ima hudića dva;
Ti imaš Marijo in Boga.
V štali maš konjiča bèrziga,
K' ni sedem lét iz štale biû,
Tudi ne mérzle vode piû;
Piû je sladko rebulico,
Zoboû pšenico rumeno.««
Sede na konj'ča bèrziga,
Ker on tako tèrdò zdèrží,
Ko tica pod nebom leti.
V noć' in dnev' je tamkej biû.
On dol po Duneji dèrči,
De mi šipe z okèn letè. —
Pegam pa pèr kosil' sédi,
In tako pravi, govori:
»Oh le sim, le sim, moj lokaj!«
Al je gromenje al je tresk,
Al so kola Burovžove.«
»»To ni gromenje tud ne tresk,
To je gospod Lambergar mlad.««
Pegam ga h kosili ravnà.
Tako Lambergar govori:

»Nisim pèršû k' tebi gost'vat,
S toboj peršû sim se boj'vat,
Pèršû sim na róso glavo,
In na tvoje bélo pero,
Na koncu lepó pozlačeno,
Zdàj bo pa v blati potlačeno.«

Tako mu Pegam govori:
»Meni se nesmili drugiga,
Ko tvoja srajca špenatova,
Ki bo z kervjo premočena.«
Naprej mu Pegam govori:
»Al greva na cesarski dvor,
Al na dunejske ulice?«

Tako mu rekû Lambergar:
»Na dvóri se svinje koljejo,
In v ulicah babe prepirajo,
Kam fantje se nebijejo.
Mi dva greva v ravno polje,
De naj bodo vidli vsi ludje,
In vsa gospoda dunejska.«
Te sta mi šla v ravno polje,
Enkrat se vkup zadirjata,
En drujmu nič nestórita.
V drugoč se vkup zadirjata,
Klobuke z glave si zbijeta.
V tretjič se vkup zadirjata,
Pegamu glavca odleti.
Lambergar jo je na meč vjeû,
Nesû cesarju svitlimu.

Takò mu cesar govorí:
»Kaj hočeš pa plačila ti!
Al hočeš sto belih gradou?«
»»Naj jih ti svetli cesar bou,
Devetdeset ino devet,
De pa še več štovenja bó.««

Lépa Vida.

Lèpa Vida je peljnice prala —
Pèr kraju morja na sinji skali.
K nji pa se pèrpelje čèrni zamorc.
Tako nji je rekô čèrni zamorc:
»Kaj je tebi, lépa moja Vida!
K' nis' več lépa kakor pèrve léta?«
»»Kako hočem ti jàz biti lépa —
Biti lèpa kakor pèrve léta,
Domà mam star'ga móža, boljno déte;
Céli dan mi déte prejokuje,
Célo noč pa móž mi prekašljuje.««
Tako nji je rekô čèrni zamorc:
»Le z mèno le z mèno, lépa Vidą!«
Tako mu je rekla lépa Vida:
»»Komu bóm sirota jàz pustila
Starèga moža in boljno déte?««

Tako nji je rekô čèrni zamor'c:
»Le z mèno, le z mèno, lépa Vida
Le z mèno pojd u Špansku deželo.
Po tebe pošlje me Španska kraljica.
Tam ti nebóš druziga delala,
Kakor béle postlje postiljala,
In na bélih postljicah ležala,
In dojila Španskèga kraljiča.«

Lépa Vida v barko je stopíla,
Ko sta užè od kraja odtegnila,
Je začela jokat lépa Vida:
»»Komu sèm sirota ja pustila
Starèga móža in bolno déte?««
Perpeljaô njo je u Špansko deželo —
U Špansko deželo k Španski kraljici.
Vida zjutrej je zgodej ustala —
Zgodéj ustala, pèr okni stala,
Gori pride to rómeno sónce,
Tak je rekla sóncu lépa Vida:
»»Kaj te prašam, ti rómeno sónce?
Kaj dètèce moje boljno dela?««
Sónce pravi: »Kaj bó zdej delalo!
Rauno zdej só svéčo mu dèržali;
Tvoj star móž pa se po morji vozi,
Se po morji vozi, tebe iše,
In se po tebi, Vida, milo joka.«
Takrat še bolj se je zajokala,
Béle róke sirota je lomila,
In zvečer je spet pèr okni stala.

Gori pride ta presvitla luna:
»»Kaj te prašam, ti presvitla luna!
Kaj dètèce moje boljno déla?««
Luna pravi: »Kaj bó zdej delalo!
Rauno zdej só ti ga zakopali;
Tvoj star oče se po morji vozi, —
Se po morji vozi, tebe iše;
In se po tebi, Vida, milo joka.«
Še bolj se je zajokala Vida.
Takrat pride k nji Španska kraljica:
»Kaj je tebi, moja lépa Vida!
De se mi ti tako milo jokaš?«
»»Kaj bi se sirota nejokala?
Ko sèm zjutrej jàz pèr okni stala,
Ino zlato kupco pomivala,
Padla mi je u morje glóboko.««
Tako rekla je Španska kraljica:
»Nič nemaraj, moja lépa Vida!
Jàz bóm tebi spet drugo kupila,
Tebe bóm pèr kralju zgovorila:
Le lépo doji mi mojga kraljiča!«

Rejenka.

(*Iz Ribnice od g. Ant. Rudeža.*)

Stoji stoji prelejpi grad —
Stoji stoji Rožlinski grad.

Notri sta mi dva jetnika.
Obà lepa, oba mladà:
Sta uprašala žlahtno gospò,
In sta ji rekla tako:
»Kir boste rejenko mòžu dajal',
Jo bóste nama dvejma dal'.«
Žlahtna gospa je tako rekla,
In jima ta odgovor dà:
»»Ki bóm rejenko mòžu dajala,
Jo bóm dala ko svojo kčir.««
Rejenka je u lini stala,
Vse je dobro slišala,
U sèrce si je zapisala;
Se je milo zajokala.
Žlahtna gospà jo je uprašala:
»Kaj tebi mènka, rejenka?
Al ti mènka sukne židane,
Al pa svitlih čreuličou?«
Rejenka je takò rekla,
In ji ta odgovor dà:
»»Men' nič nemènka, žlahtna gospà!
Ne mènka sukne židane,
Ne mènka svitlih čreuličou:
Men' ne mènka nič druziga
Ko očeta in matèrè.
Dajte meni vun rojen list,
Pojdem iskat očeta matere.««
Žlahtna gospa je tako reklà,
In ji ta odgovor dà:
»Jàz bi ti ga rada dala,

Al ti ga nevejm kako:
Tebe só bli Turki ukral',
Pa só tebe meni šenkal'.«
Rejenka je doli pala,
Na mejsti dušo pustila.

Rejenka.

(Iz sbirke g. K.)

Stoji, stoji bejli grad;
Notri je žlahtna gospa,
Varašlinjska grafinja.
Pèršla sta študenta dva:
»Kaj vam praviva mi dvá,
Varašlinjska grafinja!
Ak rejenko hočete móžit,
Jo prideva mi dva snubit.«
Tako grafinja govori:
»»Naj rejenka se móži
Ko bi prava bla mi hči.
Bóm ji šrinjice nakladala,
Kakor bi bla hči moja.««
V lini rejenka je stajala,
Je vse dobro slišala.
Hitro gre po gredicah (!?!)
Po kamenitih gredicah.
»Kaj vam povém, žlahtna gospa!
Varašlinjska grafinja,

Dajte meni rojen list,
Hočem se iskat spustit
Očeta ino matere.
Oh de to resnica ni,
De bi bila vaša hči!«
Tako pravi žlahtna gospa,
Varašlinjska grafinja:
»»Al je tréba, rejenka,
Ti pripasa svilenjga?««
»Né pripasa suknje ne,
Meni samo tréba je
Očeta in matere.«
»»Kolenic al je sviljenih,
Al črévljov tréba bo baljastih?««
»Meni samo pa tréba je:
Le očeta ino matere.
Dajte meni rojen list,
Hočem iskat se jih spustit
Očeta ino matere.«
»»Kaj bóš po svéti šla iskat,
Kje oča tvoj, kje tvoja mat!
Tebe Turki vkradli só
Ino meni dali só.««
Pade rejenka omedli,
V omedlavci dušo pusti.
Lépših rož na svéti ni
Kakor só oča ino mati!

Dominkova Ančika.

Ančika Dominikova
Rožice je tèrgala.
Pèrvi pušljic spletala,
Z zankami povezala:
»Ta bó kralju mojimu,
Kteri je na Duneju.«

Drugi pušljic spletala,
Z zankami povezala.
»Ta bó bratu mojimu,
Kteri je na Duneju.«

Tretji pušljic tèrgala,
Rožice prebirala. —
Se okrog zdàj zabèrni,
Hudi Turk za njo stoji,
Prime za bélo njo rokó,
Pelje v Turčijo z sabo.
Ančika tak govorí:
»Kaj te prosim, Turek ti!
Pusti k materi me v vas,
Storiû bóš mi žlati čas.«

»»K materi nebóš ti šla,
Dokler nisi noseča.««
Anč'ka komej čakala,
De bi bila noseča.

Ančika tak govorí:
»Kaj te prosim, Turek ti!
Pusti k materi me v vas,
Storiû bóš mi zlati čas.«

Turek tak ji govorí:
»»Ti nepojdeš k materi,
De boš nesla sinka z sabó;
Saj lépo to vidit bó.««
Ančika komej čakala,
De bi sinka pestovala.

Ančika tak govorí:
»Kaj te prosim, Turek ti?
Pusti k materi me v vas,
Storiû bóš mi zlati čas.«

Turk tako ji govorí:
»»Zdaj nepojdeš k materi,
Spustiû te nebóm nič pred,
De bó sin star sedem lét.
Saj še lépši vidit bó,
Ko bó sinik šoû z tabó.««
Z težko more doživet,
De je sin star sedem lét.

Ančika tak govorí:
»Kaj te prosim, Turek ti!
Pusti k materi me v vas,
Storiû bôš mi zlati čas.«

Turek tako govorí:
»Morem ti povédati,
Vse tolažbe so zdaj preč,
Ker nepojdeš nikdar več!«
Ančika pade, omedlí,
Dušo per ti prič' pustí.

Ribniška Jerica.

Stoji béla Ribnica,
V Ribnici dolinica.
Tam bla Jerica vkradena,
Dol v Turčíjo vplénjena.
Zdej pšenico je šla žét —
Jerca s Turkinjami vred.
Poleg leži gladka steza,
Ozka steza, vglajena.
Po nji pride lép vojak,
Lép vojak, pravi junak —
Dobèr dan! vsaki žnjičici,
Tudi tebi Jerici.
»Al bi rada šla domu?«
Jerca pravi pa njemu:
»»Rada, vsmili se Bogu!««

Njo na konjča zavhiti,
V bélo Ribnico zdriči.

Še gospa v lin'ci stoji,
In tako le govorí:
»Bódi hvala zdej Bogu!
Naša Jerca grè domú.«

Jer'co só sprejémali,
Nič vojaka čislali (?).
Milo njemu se storí.
On na vèrt gre zeleni,
Tam vtèrga jabelko,
Prav rudečo jabelko,
In tako le govori,
Ko ta sad v rókah dèrži.

»Jablan, jablan, jablanca!
Bódi sréčno ti domá!
Ko sim jes še pobič biû,
Tebe sim skèrbno sadiû!«

Spet se milo mu stori,
Potok sólz (?) mu grè z oči;
Se na konjča zavhiti,
In na Dunaj odleti,
Ter tako še govori:
»Jes cesarja služiû bóm,
Vèčno pustiû ljubi dom!«

Hlevar.

Mlad hlevar konje lepò
Je snažiû sedem lét in poû.
Noben'mu to ni znano blo,
De ženska je hlevar letà,
Le samo vé to kuharca,
Ki mu je kite spletala.

Aj danas je božični dan,
In Štefanj dan tud' daleč ni,
De hlevar službo zapusti.
Še pride tudi Štefanj dan,
De hlevar se napravi stran.
Še grè zdaj hlevar v bèli grad,
K gospódu gor' slovò jèmat.
Pokrit je hlevar biû svoj pót:
»Aj z Bogom žlahtni vi gospód!«
Tako je zdaj slovò jemoû,
Klobuk iz glave vzet se boû.

Gospód mu pravjo govoré:
»»Neveš, de m' spoštovanje, gré,
Zakaj odkrit nočeš glavè?««
Mu hlevar zdaj odgovori:
»Lasje so moji pregèrdi,
De bi gospód jih vid'li vi!«

»»Aj, hlevar mlad! to nič nedé,
Le vzemi svoj klobûk z glavè,
Pokaži nam svoje lasé.«« —
In hlevar je klobuk si zneû,
Slovo tako je v gradi vzeû.
Se dvoje kit mu dol' obes',
In tudi lépa vóza vmes.

Gospod besédo poprijeû:
»»Pometoû si lépo mi hleu —
Aj sedem lét, osmiga poû,
Znoû nisim, de si žensk' telò!
In zdaj te vzamem jes gospó —
Za ljubo prežlahtno gospó!««

Majerca.

Stoji, stoji béli grad,
Nótri sta žlahten gospod —
Žlahten gospod, žlahtna gospa,
Mlada sta mi obedva.
Imata bélo pristavico,
Nótri je mlada majerca, —
Ona ziblje sinka mladiga.

Majerca je šla pelnice prat,
Pust'la sinka v bél' pristavici.

Gospa pa je zvedla letò.
Gospa ima mojškèr devet,
Poslala je mojškro mladó:
»Pojdi ti v bélo pristavico,
Pèrnesi mi sinka majerčin'ga.«
Mojškra gre v bélo pristavico,
Pèrnese sinka mladiga.
Še vzeme ojstro britvico,
Na oba kraja rezečo,
Potèkne mu je v sèrčice.

Mojškra ga nese nazaj,
In ga v zibko položi.

Majerca pride z vode:
»O moj Bog, kako je to,
De moj sinek tak dougo spi!«
Ona gre v zibko gledati —
Pounó zibko našla kèrvi,
Notri sinek mèrtèv leži. —
Majerca zavpije premočno:
Gospa je moja sovražnica,
Je vmorila sinka mi mladiga!
Gospód jo sliši jokati,
K sebi kličę hlapca svojiga:
»Pojd' gledat, kaj je majer'ci?
Al je lačna, al je žějna,
Ker se joka tak na glas.«

Hlapec gre v bélo pristav'co:
»Kaj ti je, mlada majerca?

Al si lačna, al si žejna,
Ker se jokaš tak na glas?« —
»»Nisim lačna, nisim žejna, —
Gospa mi je sinka vmorila!

Hlapec gre nazaj domó:
»Ona ni lačna, ni žejna, —
Gospa so ji sinka vmorili.«
Gospód gre gledati k gospej:
»Kaj je tebi moja gospá,
Ker imaš ti firtah kèrvav?«
»»Jes sim zaklala golobca dva,
Bova mela pèr kosil' obedva.«
Še gresta v bélo pristavico.
Prime jo nizko čez pas,
Vèrže jo doli čez okno:
»Ti si sinka umorila,
Ti boš umèrla tud' danas« —

Gospa zavpije na vès glas:
»»Zdaj bo majerca tvoja gospá!««

Nezvésti gospód.

»O Špela, Špela, Špelica,
Premila moja ljubica!«
»»Kak hočem vaša ljub'ca bit,
Ker nočete gospé ubit'!««

»Kako gospo svojo ubit',
Ker je nemorem razjezit'?«
»»Gospód, ko domu pridete,
Pobite sklede cinaste,
De z tim gospó razjezite.««

Gospód, ko je domu pèršoû,
Je sklede cinaste pobiû.
Gospa zato se nejezí,
Tako le ona govori:
»Če bote te pobili zdej,
Pa bote druge kupil' kdej!«

Ko je gospód domu pèršoû,
Je vselej k svoji Špeli šoû:
»O Špela, Špela, Špelica,
Premila moja ljubica!«
»»Kako čem vaša ljubca bit',
Ko nočete gospé ubit',

»Kako gospó svojo ubit'!««
Ker je nemorem razjezit?«

»»Gospód, ko domu pridete,
Razbite škrinje pisane,
De z tim gospó razjezite.««

Gospód, ko je domu pèršoû,
Je škrinje pisane razbiû.
Gospa zato se nejezì,
Tako le ona govorí:
»Če bóte te razbili zdej,
Pa druge bóte kupil' kdej.«

Gospód, ko je domu pèršoû,
Je vselej k svoji Špeli šoû;
»O Špela, Špela, Špelica,
Premila moja ljubica!«
»»Kako čem vaša ljub'ca bit,
Ko nočete gospe ubit!««

»Kako svojo gospo ubit,
Ker je nemorem razjezit?«
»»Gospód, ko bóte spet doma,
Ubite sinka mladiga,
De jezna vaša bó gospa.««

Ko je gospód biû spet domá,
Ubije sinka mladiga
De jezna bila bi gospa.
Tako je rekla zdaj gospá:
»Ste sinka ubil' mladiga,
Bo vam Bog šenkoû druziga.«

Ko je gospód domò pèršoû,
Je vselej k svoji Špeli šoû:
»Oj Špela, Špela, Špelica,
Premila moja ljubica!«
»»Kako čem vaša ljubca bit,
Ko nečete gospè ubit!««

»Kako svojo gospó ubit,
Ko nje nemorem razjezit?« —
»»Gospód, ko bóte spet domà,
Odrez'te nji béla cuzika,
Da jezna bó vaša gospá.««

Ko spet je biû gospód domà,
Odreže nji béla cuzika:
Gospà nemila upila,
In takrat dušo pustila.

Desetnica.

Stoji, stoji béli grad,
V bèlim gradu mlad gospód,
Mladi gospód, mlada gospa.
Mata devet bélih gradov,
Devet gradov, devet hčeri.
Po bélim gradu hodıta,
Za bèle róke se vodita,
In lépo Boga prosita,

De bi jima Bog porod daû,
Daû porod sinka majhniga.
Bog jima je porod daû,
Daû hčerko njima majhino.
Oj, smili se stokrat Bogu!
Dejte bo moglo v desetino,
Ta mlajši hčerka Nežica.
»Kaj jih prosim, žlahtna gospa,
Naj dajo nam od vèrta kluč!
Gremo notri se sprehajati,
In lépe rož'ce tȩrgati.« —
Še je pèršoû angel z nebés,
Pèrnesû hčerki pèrstan zlat,
Mlajši hčerki Nežici.
»»To daj ti svoji materi,
De ti spečejo povančico,
Eno lahko popótnico.« «

Mati ji speče povančico,
Notri je djala pèrstan zlat.
Še vrezala dešet kosov:
Vsaki hčerki kosec dala je,
Desetnici je pèrstan pèršoû,
Mlajši hčerki Nežici.
Ona culico navezala,
Se od gradù pobirala.
Sleče si obleko svileno,
Obleče si raztèrgano:
»Bog vas obvari oča, mat'!
Bog vé, bomo se vidli kdà!

Čez sedem lét pridem nazaj,
Ker boste dal' starši hčer možu,
Stariši hčerko Lenčico.«

Vsi so jo nazaj klicali:
»Pojd nazaj, desetnica!
Bomo dali starši hčerkō,
Ki je že per vsi pameti.«
Desetnica gre zmirem naprej,
Ona pèršla v zeleni gojzd.
Se je strila tèrdna noč,
Tèrdna noč, in tèrden mrak.
Ona doli k bukvi sedla je.

Kader odbije poûnoči,
Ta čas sveto dèrvo govori:
»Pober' se zpod mene, desetnica.«

Čez sedem lét je šla nazaj,
Je pèršla v béli grad,
Gospóda prosi, jo met' čez noč:
»Kaj jih prosim, žlahtni gospód,
Naj me imajo čez noč!«
»»Pojd' sirota raztèrgana,
Raztèrgana, razmèršana!
Pojdi ti v čèrno kuhinjo,
Gospe pros', de te majo čez noč.««
Dol je šla v čèrno kuhinjo,
Prosi góspó, meti jo čez noč.

Gospa nji tako govori:
Imaš, ubožica, béle uši!

Mi te nimamo kje imeti,
Bodo pèršli davni ludje:
Smo dali starši hčer možu,
Starši hčerko Lenčico.«

Desetnica se zabèrni,
Kèrvavo souzo potoči:
»Bog jih obvar', žlahtna gospá,
Žlahtna gospa, mati moja!«
Mat' doli pade, omedli,
Pèr ti priči dušo pusti.

Vsi so jo nazaj klicali:
»Pojd' nazaj, desetnica!
Tvoji materi vže svéčo dèržé!«
»»Naj jo le dèržè v ime Boga!
Saj sim jim pred povédala:
Čez sedem lét bom pèršla nazaj.
K' bodo dal' starši hčer možú,
Starši hčerko Lenčico.
Koderkoli hodila bom,
Za njih dušo molila bom.««

Marjetica ino Tèrdoglav.

Stoji, stoji pusti grad,
Ki nima nobenih vrat,

Ko eno samo linico,
V kteri stoji Màrjetica,
Ker mi češe lépe lasè,
Lépe rumene lasè,
Ma zlate niške, srebèrno šet.
Še je prišû grofič mlad:
»Kaj delaš, lépa déklica,
Gor' v linah goranjih?«
Tako Marjeta govori:
»»Jes sim lépa déklica,
Lépa déklica Marjetica,
Sim bla iz križov ukradena.
So bli botri nespametni,
De so se vpijanili,
Na križji pót me postavili,
Ni svet'ga križa storili.
Še je prišû Tèrdoglav,
Vzeû me mlado déklico,
Še me prenesû v pusti grad.
Jes sem že letù sedem lét,
Sedem lèt osmiga poû.««
Tako Marjeta govori:
»»Ti b' mene rešiû prav lahko:
Pridi danas osmi dan,
Ko nebo Tèrdoglav doma;
Pojde kje na Ogèrsko,
Ki bota dva pèrsegala.
Pèrnesi oljkove križe tri,
K' so cvétno nedeljo v cèrkvi bli;
Tri leskove šibice,

K' so vse enga léta rašene,
K' so cvétno nedéljo žegnane.
Z vsako trikrat vdariû bóš,
Potlaj Marjeto rešiû bóš.«

Prišû grofič je osmi dan,
Vzeû je oljkove križe tri,
K' so cvètno nedèljo v cèrkvi bli.
Vzeû je tri leskove šibice,
Vse enga léta rašene,
K' so ble v cèrkvi žegnane.
Z vsako trikrat vdariû je,
Potlej Marjeto rešiû je.
Marjeta se doli spusti,
Po drobni zlati ketini.
Tèrdoglav tako govori,
Ali tam na Ogèrskim:
»Meni se pak tako zdi,
De zlata ketina zvenči,
De bo nekdo Marjeto vzeû.«
Tèrdoglav tako močno rjovi,
De se je stresla zemlja in nebo
Od prevelikèga strahù.
Tako Tèrdoglav govori:
»Kaj ti pravim grofič mlad,
Tista je ta prava sestra tvoja:
Nikar nestor' tegà grèhù,
De bi jo za ženo vzeû.«

Baroda.

Gospod kliče hlapca svojèga:
»O hitro pojd' mi gledat rane!
Ako rane so kèrvave,
Bèrž mi teci po zdravnika (?);
Ako pa so rane čèrne,
Pojdi-hlapèc kopat jame —
Oj široke in glóboke.«
Ko šô je gledat pèrve rane,
Vidiô hlapèc je možgane;
Ko pogledaô drugo rano,
Vidlo se je do sèrcà.
Reče gospod Baroda:
»Kader se domá popelješ,
Bodo za me te prašali:
»»Kje je žlahtni Baroda?««
Reci: »Zadi se peljá.«

Šô je hlapèc kopat jame —
Oj široke in glóboke.
Tak je rekô Baroda:
»Dobro z brinjàm me pokadi,
Tèrdno z vejàm me ogradi,
Dà nebódo odkopali,
Vranou tiči me kljuvali.

Rošlin ino Vèrjanko.

»Kak hoče bit? kaj hoč'va strit?
Ti si premlad se oženit,
Jest sim prestara se mòžit.«
»»Le mati omòžite se,
Vzamite kogar hočete;
Le hudiga Rošlina ne,
Ki velik moj sovražnik je;
Je bratca in očeta vbiû,
In komej sim mu jest ušoû.««

Al mati nič nemarala,
Rošlina vzela hudiga,
Vèrjankov'ga sovražnika.
Zvečer z njim grede v hrambo spat;
Vèrjanko gre pod okno stat.
Je v hrambi govorila mat':
»O škoda, škoda za blago,
Ko zdaj se razdélilo bó!
Kaj pravim tebi, ljubi mòž!
Tam v čèrni gori v temni góš'
Studen'c pod bukvo vidiû bóš.
Ti rečem se za bukvo skrit',
Vèrjankota skrivej vmorit':
Se jutro bouna bóm storila,
In k sinu rekla, govorila,
De boljši meni pred nebó,

De pila mèrzlo bóm vodó,
Ki v čérni gori se dobó (*sic*).
Sin me je vbogaû vselej rad,
K studencu hočem ga poslat',« —
Pretiho gre Vèrjanko stran',
Beséde njene v sèrc' ohran'.
Ko je prišoû spet béli dan,
Vèrjanko k mater' v hrambo grè,
In reče ji beséde té;
»»Kaj pravim, ljuba mati vi!
Visoko sónce že stoji,
To vaša s'cer navada ni,
De b' tako doûgo v post'lji bli.«« —
»Sin ljubi! bouna sim hudò!
Oh boljši meni pred nebó,
De pila mèrzlo bom vodó,
Ki v čèrni gori se dobó.« —

Sin vzeû je v roke kanglico,
Pripasaû si je sablicó,
Je djaû na ramo pušico,
Po vodo šoû pod bukvico.
»Kaj jemlješ ti orózje, sin!
Sej v čèrni gori ni zverin,
Z dežele zbežaû je Turčin.« —
»»Peróti tičica imá,
Plavute ribica imá,
Junak z orózjem se obdá.««

Vèrjanko gre pod bukvico,
V Rošlina spróži pušico,

Odpre mu žile z sablico,
In v svojo bélo kanglico
Natoči vróče si kèrvi,
Z njo k materi domó hiti,
Beséde take govori:
»»Želeli piti sinovo,
Zdaj nate kri Rošlinovo!««

Nesréčni strélec.

Ljubčik se na pót napravlja;
Culico si skupej spravlja.
Ljubica je zgodej stala,
K sveti màši ga ravnala.

Za beséde nje nemara,
Neti za màšo nebara:
Vzame pušo in v planine
Divje strélat gre zvirine.

Sèrne ljubi strélat grede,
In jelene in medvéde.
Ljubica ga je čakala,
Pod planino štrene prala.

Pèrvo štrenco ljuba prala,
Proti nji klobuk pèrplava,

Vès raztèrgan in kèrvavi:
Nje je ljubiga ta pravi.

Drugo štrenco ljuba prala,
Suknja proti nji pèrplava,
Vsa raztèrgana kèrvava:
Nje je ljubiga ta prava.

Tretjo štrenco ljuba prala,
Proti nji po béli Savi,
Vès raztèrgan, vès kèrvavi
Plava ljubi nje ta pravi.

Štrenco z roke je pustila,
In se v Savo zagrozila,
Ga zadela je na ramo,
V vèrti ma skopala jamo:

»Rože bóm na njem séjala,
Vselej milo se jokala;
Kader bódem rože pléla,
Ljubiga nebóm več méla.«

Pótovanje îno zibanje.

Stoji stoji Zavogle —
Zavogle douga vès,
Nasréd vèsi lipka
Oj lipka zelena.

Pod lipkom (!) se zbirajo
Vsi fanti Voglarski;
Naprèd je prišoû Ivan —
Ivan kovačev sin.

Še on je tako rekû —
Rekû ino djaû:
»Jàz imam jedno ljubco
Ubožnèga stanú.«

»Še nicoj jo pojdem klicat,
Potlam grem vandrati.«
Ljubca na ganku stala,
Vse dobro slišala. —

Pèršaû je tam pod okno —
Pod okno malano;
Potèrknoû je na vrata —
Na vrata boltane:

»Odpiraj, ljubca, kamro —
Oj kamro velbano!

Odpiraj, ljubca, kamro —
Oj kamro velbano.«

Pa veli taj fantiču
Fantiču hudèmu:
»»Pod lipcou si postelji
Z tou drobnou dételcou!

Če s' lépši bouš posteljo,
Pa wože ležao bouš, —
Bouš ležao ti pod lipicou,
Jàz v kamri malani.

Teb' nebou tréba vandrat,
Men' pa koj zibat ni.

Sèm hriona in sèm sirotna,
Sèm božnèga stanú;
Pa brumnost in poštenje
To moje je blagou:

V štacuni se neznajde,
V kramah na prodaj ni.««

»Nesréčni ludi tašnji,
Ki t' vse povédajo!«
»»Meni nisou povédali;
Sèm sama slišala.««

S. l o v ò.

Snoči sèm stao v eni vèsi,
Ki je ura bila pounoči.

Ura je bila pounoči,
Vsako se dekle prebudí.

Ludjè só že prosil' Bogà,
De bi šla mèglica z jezera.

Mèglica je šla z jezera,
Moj ljubi pa se pèrpelja.

Moj ljubi séka smrečico,
De bó si déla barčico, —
Al barčicò al ladjico.

»Kaj pa bóš nucao barčico,
Ki maš na suhèm ljubico?«

Barka je že narejena,
Po morji je zatočena.

Barka je jela plavati,
Ljubca pak milo jokati:

»»Odrin' odrin' od kraja preč,
Nebóš me vidla nikdar več.««

»Moj ljubi, nikar tak deleč preč;
De b' te nevidla nikdar več.

»Ostani, ljubi, ti domá,
Sàj sèm zmiram ljubca tvojà.«

Sklenila je belé rokè,
Točila je grenke soze.

»»Tri bintlehe pa bóm pèržgao,
Nasréd barčice bóm jih djao;

»»De sèm m' bo vidlo kjer vozit,
Še enkrat nazaj k' ljubci prít'.««

Slovo.

Fanti se zbirajo,
Kamor dàleč maširajo —
Dàleč, dàleč na tujo stran,
Kjer noben'ga nepoznam.

Fanti se zbirajo,
In u barko sédajo:
Odrine barko preč:
»Se nebómo vidli več!«

Barka jela plavati,
Ljubica pa jamrati:
Sklenila je ljubca rokí
Tekle só ji dol sozý.

Tekle so dol sózice —
Kokor najbolji dèž grjé.

»»Hribci se ponižajte,
Doline povikšajte!
De vidim vse rauno poljè,
Kòder moj dragi grjé.

»»Sàj se ze vseh poznà,
Zelen pušlèc imá —
Z rožmarina némškèga,
Z nagélna èrdečèga.

Ki sèm mu ga dala jàz,
Kàd mi je maširou proč,: —
Pušlèc, pušlèc za šenkingo,
Dnarce, dnarce za ceringo.

»»Kader pušlèc vidiû bóš,
Vse se na me zmisliû bóš;
Kader dnarce poceraû bóš,
Vse nazaj pa maširaû bóš.««

»Rožmarin je lejp zelen,
Nagèlčec je lejp èrdeč —

Nagèlčec je lejp èrdeč:
Nebóš mene vidla več.«

Sklenila je ljuba rokí.
Tekle só ji dol sozý —
Tekle só ji dol sozý,
Kàkòr najbolji dèž grje.

»Bóh te obari, ljubiča,
Od mene ostaneš déklica,
Zdej bó drug' te fant ljubiû,
Pa ti bóde drag in miû.«

Jezd k ljubici.

»Bòg daj, Bog daj svejtlo noč,
Mojmu konjiču medvédjo moč,
Ker bó me nosô cejlo noč
Čez tri gorè, čez tri vodè,
Čez tri zelene traunike
Notèr v to bejlo Ljubljanico.

»V cejli Ljubljanci luči ni,
Pèr moji ljubci gorijo tri,

Kaj mi zdaj tam, kaj delajo?
Al špilajo al kartajo?
Al sladko vince pijejo?

»Nešpilajo nekartajo,
Nit sladko vince pijejo,
Moji ljubci k smèrti strežejo:
— — — — —
— — —• — —.«

Dévičtvo.

Stoji stoji tam lipica;
Pod lipo hladna senčica;
Pod lipo miza kamnata,
Na štiri vógle rezana.
Stolov dvanajst okol stojí,
Na njih sedé fantjé mladí.
Vsak ima svojo kupico,
Vsak ima svojo ljubico;
Naliva vince si sladkò,
Veselo ga popiva z njo.

Še pèrleti kje tičica —
Predrobna tica šinkovka,

Usede se na lipico
Zapoje tako pésmico:
»Divičice! noričice!
Če fantam vse vérjamete!
Zvečer obéta pèrstan zlat,
Zvečer obéta béli grad,
Al zjutrej čèrne kajše ní:
Lažnivi oj ste fantje vi!«
»»O tiho, tiho, tičica,
Predrobna tica šinkovka!
Fantiči bomo vjeli te,
Populjili ti perje vse.««
»Če perje mi populite,
Živlenja mi nevzamete,
Mi perjiče spet zraslo bó,
V zeleno poletim goró,
In tamkej bom prepévala,
In v zelen traunik gledala:
Zibale bote sinčeke,
Neporóčene matere!
Dojile bóte sinke vy,
Točile pregrenke souzé
Po divičtvi, ki ga več nebó,
Če vam ga fantje vzàmejo.
Vérjeti druj'ga jim nikar
Ko: Bog pomagaj! Bog obvar'!«

Glas.

Ena tičca pèrletela
Z tèga Gradca nemškiga,
Pèr velki cesti obsedéla,
Ker furmani ainkerajo.

Prelépo je uprašala
Tega birta kelnarco:
»Al je nótèr tisti furman,
Ker je šafar tih vozòv?«

»»Šafar rajtinge spisuje,
Ker só cerenge dragé.««

»Jez mu eno pošto nesem
Z tèga Gradca némškiga —
Z tèga Gradca nèmškiga
Od mostnarove hčerí:

Ona je troje snóbce méla,
Pa nòben'ga nétla vzet'.«
»»»Naj le vzame kter'ga hoče,
Na me naj nečaka več.

Jez se bóm u Tèrst oženio,
Bóm vzeo enga grofa hčer;
Šestnajst konj bóm nji zaženio,
In pa štir' novè vozè.

Ona pa m' je pèrstan dala,
Ker jo lih sto rajnš koštá:
Ljubljanski votšmed je ga zlio
Iz samga čistiga zlatá.

Naj ljubezèn je lih taka
K' ta okrógla rinčica;
Nima kraja, nima konca: —
Naj ljubezen lih takò. «««

Pomlad.

Zima odhaja,
Lejto pèrhaja,
Vsè je veselo,
Ker rožce cvetó.

Ptičice pojo
Po gojzdi zelenèm,
In se vesele,
Ker rožce cvetó.

Jagar pa jaga,
Bi ptico ustrejlio,
Ptica zletejla,
Ustrejlio je ni.

Ptica zletejla,
Je glasno zapejla:
Lejpa je sejnčica
Javorova.

Notèr je postlja
Z bejlim prestljana,
Na nji pa leži
Mlado deklè.

Jagar k nji pride,
Lepo nje upraša:
»Kaj boš ti jéjla,
Ti kupim nicor.«

»»Jàz nebóm jéjla,
Jàz nebóm pila,
Samo, moj ljubi,
Ljubi me ti!««

Ljubezèn je bila,
Ljubezèn še bóde —
Ko mene in tebe
Na svejti nebó.

Kukovica.

Kukovica lépo kuka
V zelenèm bukovji,
Prepelica prepeluje
V zelenèm trauniki.
Ljubčik pa kosico brusi
V zelenèm trauniki.
Mèrzla voda; dobra kosa —
Rada travco položi;
Suha burja, gorko sónce —
Rado se senò suši;
Mehka postlja, lépa ljubca —
Kratke so pèr nji nočí.

KORUŠKE.

Ljubica.

Sèm biw včera na semenje
Pèr svet'm Jurne na gorè,
Tam je lubica rajawa,
Mene v sèrce nahajawa: —
Lubica moja!
Lubica moja!

Je bwa tenka ko konopwà
Rèdeča kakor gartroža,
Bjewa ko makov cvjet.
Sam Bóg te zvolio na te svjet: —
Lubica moja!
Lubica moja!

Pridi!

V gartelni rastejo rože lepè,
Ljepe rèdeče ino rumenè;
Djekle natèrgaj jih mi!
En pušèlc mi von storì, —
Juhè! no z žido povij.

Rožce že dauni potèrgane mam,
Žido zeleno cu kupiwa bom;
Kader bóš ti prišow,
Bóš pušelc tvoj nejšow —
Juhè! koj gvišno pridí.

Kader jez pridem, k' nepridem koj sam:
Z mano še pride on gorši moj špan,
Deleč je; strah me je —
Kje bom jez klicaw te?
Juhè! koj v kamro pridí.

V kamro k' nepridem, za duèrce nevjem,
Na okni potèrkam; te gori zbudim:
Gor vstani, lubica,
Svjetiš kak lunica,
Gorši kak sónce po dni.

Kader greš v hirbart, koj pridi gredè,
Bom pa an malo pogostiwa te,
Piti ti dobro dam,
Rajat te tud pelam, —
Juhè! koj gvišno pridí.

Pošta.

Ano pošto sèm slišaw
Sèm žalostèn staw,
Ki bom moraw vzeti
Te ledik-stanu.

Sèm misliw, sèm žinjaw;
Kaj bom si začew?
Al pojdem k žownirjam?
Al bodem jo vzew?

»K' nehodi k žownirjam,
Bo škoda za te:
Boš vidiw moj pobič,
Bo grevawo te.«

Kaj grevawo bó me,
K' sèm preboren za te;
Ti druge maš pobe,
Se sramuješ mene.

»Koj vèrji mi, pobič,
Prav rada te mam;
Bóm t' pušèlc storiwa,
Po njega prid' sam.

Koj pridi, koj pridi,
Boš vidiw saj sam;
Kaj jez za 'ne rožce
U gartèlni mam.

Oj pridi koj gvišno,
No vtèrgaj ano,
Katjera ta ljepši
Ta lubejši bó.«

Prošnja.

Ti moja djeklina,
Ljepo te jez prosim
Za 'n birtoh senà,
De bom konjča nafutraw,
De bom konjča napojow,
Mam siwno trudnà,

Sèm deleč pèrjezdow
Črez tri pwanine,
Čir tiči pojò;
Kukuca pa poje;
De vse se cengwà,
Men' spati nedà.

Gèrlica.

Čej si hodiw, čej si biw
Po noči;
Da si tako črevelce zrosiw
Po noči — po noči?
Jez sim biw v zelenim gozdeči
Po noči;
Tam čir so te ljepe gèrlice
Po noči — po noči.
One majo rèdeče ličice
Po noči;
Ino ljepe rèdeče žnabèlce
Po noči — po noči.
Le te gèrlce sim jez lubiw
Po noči;
Sim pa vendèr eno le dobiw
Po noči — po noči.
Ta ma te nar ljepši žnabèlce
Po noči;
Ino narbolj rèdeče ličèce
Po noči — po noči.
Le ta gèrlca me rada mà
Po noči;
Noj mydva bova vkupej živewa
Po noči — po noči.

Na tratici.

(*Iz Zilske doline.*)

Tu mi stoji 'na tratica —
Oj lépa zlena tratica;
Na tratci lépa lipica —
Oj lépa zlena lipica.

Pod lipco stojo pobičí —
Oj vsi veseli pobiči,
Si nove rate skwadajo,
Kan dreve k dečwan pojdajo.

Gre sači k svojej lubici,
No jez pa k mojej dečelci;
Gre sači k svojej lubici,
Noj jez pą k mojej Minkici.

Bez konca ino kraja.

(*Iz Zilske doline.*)

Céw dan sèn jez pobič žvižgow,
Céw dan sèn jez pobič pow:
Jez pa drujga nesèn žinjow,
Če kej dreve ležow bón.

Jez dro man si dečwo zbrano,
Deleč tan je pod gorò;
Jez jej gódce bón pèrpelaw,
De se bón izrajaw ż njo.

Da bóš gódce lih pèrpelow,
To ti bóde vse zastónj:
Jez man że en drujga šocja,
Da pèr njen ležawa bón.

Kakor tèrdo je żelezo,
Ko nikol nezaèrji,
Tako najna je lubezèn,
Da nikol jej kraja ni.

Kakor rinčica je krógwa,
Nema kraja tud ne vógwa:
Tako najna je lubezèn,
Nema kraja ne koncà.

DODANE.

ŠTAJERSKE ROMANCE.

Čèrni kos.

(*Iz Cerovca.*)

Lépo poje čèrni kos,
Za njim šüta jager mlad,
Ka bi ga streliâ rad:
Nestrelaj me jager mlad,
Kajti jaz mam grade tri;
V vsakšnem gradi lübe tri;
Vsakšna lüba sine tri;
Vsakšni sinek süknje tri.

Čèrni kos.

(*Iz Murskega polja.*)

Čèrni kos ma devet dežel.
Pèrva dežela je jaborova;
Drüga dežela je brezova;
Tretja dežela je jošova;
Štèrta dežela je vèrbova;

Peta dežela je leskova;
Šesta dežela je borova;
Sedma dežela je hrastova;
Osma dežela je bükova;
Deveta dežela je lipova.
V devetoj deželi ma grade tri;
V vsakšnem gradi lübe tri;
Vsakšna lüba ma sine tri;
Vsakšni sinek ma süknje tri;
Vsakšna süknja ma žepe tri;
Vsakšni žepek ma zlate tri.

Marko dévojko prosi.

Marko skače — Marko skače
Po zelenoj travi —
Hm hm! ja ja!
Po zelenoj travi.

V róki nosi — v róki nosi
Sedem žutih zlati —
Hm hm! ja ja!
Sedem žutih zlati.

To de njemi — to de njemi
Za ženico dati —
Hm hm! ja ja!
Za ženico dati.

Pite, jejte — Pite, jejte,
Mojega bratca konji —
Hm hm! ja ja!
Mojega bratca konji!

Te mo tekli — te mo tekli
V deveto deželo —
Hm hm! ja ja!
V deveto deželo.

Tam mo najšli — tam mo najsli
Gizdavo divojko —
Hm hm! ja ja!
Gizdavo divojko.

Pisala je — pisala je
Z žutim zlatim perom —
Hm hm! ja ja!
Z žutim zlatim perom.

Z zlatim perom — zlatim perom
Z milimi rókami —
Hm hm! ja ja!
Z milimi rókami.

Dajte mi jo — dajte mi jo,
Moja draga mati —
Hm hm! ja ja!
Moja draga mati!

Nedam ti je — nedam ti je,
Kurvin sin bradasti —
Hm hm! ja ja!
Kurvin sin bradasti!

Kaj na glavi — kaj na glavi?
Pantelni plehtajo —
Hm hm! ja ja!
Pantelni plehtajo.

(Dalje kak v pésni: *Slovenka* str. 104.)

KRANJSKA DAVORIA.

Gospód Raubar.

Tam stóji gospod Raubar
Lejpi konjski poglavar,
Notèr u góstim smrečiji,
Ko se drugam nevidi
Kakor u svetò nebò.
Gor in dol po izbi hod'
Lepè brumnè molitve mol'.

Šoû je u line visoke,
In gleda u ravnò poljè.

Po ravnem polj' pubič teče
Gvišno mu 'bejli list nese.

Še mu je šoû naproti,
Še ga na pragu sréča:
Z enou rókou je odperaû,
Z drugou beli list príjemaû.

Užè list bejli je prebraû,
Gori kliče dvanajst hlapcou:

»Hitro gori ustajajte,
Na vojsko napravljajte,
Bèrz dajte šternajst konjčou!
Tur'k nam hoče Sisek vzèt.
Če nam Tur'k Sisek uzame,
Mestò Ljubljana bou pokrajna,
Krajnska dežela Turska gmajna.

Užè sou na konjče sedli,
Te sou tèrdò preč zdirjali
Pa nisó preji obstali,
Ko pèr bistri vodi Savi:

»Oj gori gori, brodniki!
Nas boute vi čez vozili:
Turèk nam hoče vzet Sisek.«

Užè u svilèn je žep segoû,
Zagrebû vunkaj je zlatou,
Še jih brodnikam je podaû.

»Nate to mladi brodniki
De bi nas vy čez vozili,
In za nas sréčo prosili.«

Užè só na konjče sedli,
Te sou preč zdirjali,
In nisó preji obstali,
Kakor v beli Ibljančici;

»Oj gori gori, Ibljanci —
Oj Iblanci, oj zaspanci!
Hitro hitro ustajajte,
In za vojsko napravljajte:
Tur'k nam hoče vzet Sisek.
Če nam Tur'k uzeme Sisek,
Mestò Ibljana bo pokrajna,
Kranjska dežela Turska gmajna.'

Ibljanske gospè se sou jokale,
Duarje u bertacih nosile,
In za gospóde si prosile.

Tako reče gospód Raubar
Prelejpi konjski poglavar:
»Zdaj ni časa podkupovat
Zdaj je časa se vojskovat:
Turèk nam hoče vzet Sisek.
Če nam Tur'k uzame Sisek,
Mestò Ibljana bou pokrajna,
Kranjska dežela Turska gmajna!

KAZALO.

Davorie.

Stran.

1. Marko ino Turki *(M. Prelog)* 3
2. Mladi Marko *(Jos. Muršec)* 4
3. Kralj Matjaš pred peklom 6
4. Turki v Limbuši 7
5. Baron Balon (Laudon) 8
6. Laudon (izk. Pésme po Štajerskim ino Koruškim znane, *M. Ahazel*) 10
7. Marko (*Dr. Prešern*) 12
8. Ženitba kralja Matjaša (*Kranjska Zhbeliza buku. IV. str.* 86.) 16
9. Matjaš v vózi turski (*Dr. Prešern*) 22
10. Matjaševa smèrt (*Kr. Zhbel. b. III. str.* 98) . . 26
11. Alenčica Gregičova sestra (*Dr. Prešern*) . . . 29
12. Ribniška Alenčica (*) 33
13. Raubar (*Kr. Zhbel. b. III. str.* 85) 35
14. Turki pred Dunajem (*M. Kastelic*) 41
15. Poljska kraljica (*) 43

Balade, Romance.

1. Mlada Vida 47
2. Lépa Vida 48
3. Nevésta 50
4. Tri čeri 53
5. Nezvésta 56

Strun.

6. Čudna Vlaškinja 57
7. Prava ljubezen 60
8. Stalna ljubezen 61
9. Bogu zaróčena 63
10. Nesréčni voglednik 64
11. Vmorjeno déte 66
12. Vmorjeno déte 67
13. Vmorjeno déte 68
14. Nevérnost (*Dav. Tèrstenjak*) 71
15. Nevérnost 72
16. Izbiranje ljubic 75
17. Micika 76
18. Anjčika ino Mihalek 77
19. Sin maćóho izplačuje 78
20. Obsód krivca 80
21. Vóznica 82
22. Ban Lucipeter 83
23. Brat vmori sestro 84
24. Ženihova smèrt 87
25. Kuma ino sneha 89
26. Boleni junak 91
27. Čudna bolezen 93
28. Izkušavanje drage 94
29. Lepa Jana (*Trezika Križaničova*) 96
30. Junak Dunaj plava 97
31. Bratec ino sestra 98
32. Ljubi konja jaše 99
33. Ljubi pri ljubi 100
34. Ljuba z devete dežele (*Jakob Košar*) 103
35. Slovenka 104
36. Mlin ljubezni 105
37. Dekliči ino fantiči 106
38. Samo ljubezen je resnična (*Rudolfo Gödel*) . . . 108
39. Kde je naj bolje? 110
40. Ljubezen drage, prava ljubezen 112

Stran

41. Glavna bolezen 114
42. Ptica glas prinese 115
43. Glas iz Gradca 116
44. Ljubi pri ljubí 117
45. Ljubezen do dvuh bratov 119
46. Ne treba zibanja 121
47. Dva groba (*Dav. Terstenjak*) 123
48. Pitanje 124
49. Bistre noge (*Vrk. Šparavec*) 125
50. Nekda ino zdaj 126
51. Minka 127
52. Kukovica 128
53. Senca javorova 128
54. Kde je najbolje? 129
55. Pisan ptič 130
56. Slobodnost 131
57. Svèt 132
58. Brezov lés 133
59. Černi kos (*J. N. Leskošec*) 134
60. Sirote 135
61. Vmoriteljka 136
62. Tri sinovje (*Jos. Varga*) 138
63. Vdovica ino divojka (*Jos. Varga*) 139
64. Slobodnost 140
65. Rodbina 141
66. Mačoha (*Štev. Soldatič*) 145
67. Pegam ino Lampergar (*M. Kastelic*) 146
68. Lépa Vida 149
69. Rejenka (*Ant. Rudež*) 151
70. Rejenka (*Iz sbirke M. Koritka*) 153
71. Dominkova Anjčika (*) 155
72. Ribniška Jerica (*) 157
73. Hlevar (*) 159
74. Majerca 160
75. Nezvésti gospod (*) 163